

Analiza nezaposlenosti u Međimurskoj županiji

Korunić, Klementina

Undergraduate thesis / Završni rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Organization and Informatics / Sveučilište u Zagrebu, Fakultet organizacije i informatike**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:211:889213>

Rights / Prava: [Attribution-NoDerivs 3.0 Unported](#) / [Imenovanje-Bez prerada 3.0](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-06-26**

Repository / Repozitorij:

[Faculty of Organization and Informatics - Digital Repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
VARAŽDIN**

Klementina Korunić

**ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U
MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI**

ZAVRŠNI RAD

Varaždin, 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FAKULTET ORGANIZACIJE I INFORMATIKE
V A R A Ž D I N

Klementina Korunić

Matični broj: 0016147962

Studij: Ekonomika poduzetništva

ANALIZA NEZAPOSLENOSTI U MEĐIMURSKOJ ŽUPANIJI

ZAVRŠNI RAD

Mentorica:

Jelena Gusić Mundar, mag.math.

Varaždin, srpanj 2023.

Klementina Korunić

Izjava o izvornosti

Izjavljujem da je moj završni rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristio drugim izvorima osim onima koji su u njemu navedeni. Za izradu rada su korištene etički prikladne i prihvatljive metode i tehnike rada.

Autor/Autorica potvrdio/potvrdila prihvaćanjem odredbi u sustavu FOI-radovi

Sažetak

U ovom završnom radu analizirana je stopa nezaposlenosti u Međimurskoj županiji. Teorijski dio rada fokusiran je na definiciju pojma nezaposlenosti, analizu vrsta nezaposlenosti te načine mjerenja nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj. Nakon toga se analizira kretanje strukture nezaposlenosti u Međimurskoj županiji u razdoblju od 2011. do 2021. godine. Analiza nezaposlenosti provodi se i prema spolu, dobi, razini obrazovanja te djelatnosti prethodnog zaposlenja. Metoda koja se koristi za obradu podataka je analiza vremenskih nizova. Također se nezaposlenost u Međimurskoj županiji uspoređuje s ostalim županijama u Republici Hrvatskoj te se detaljnija usporedba provodi sa Splitsko-dalmatinskom te Osječko-baranjskom županijom. Odabrane su te županije kako bi se usporedila Međimurska županija, koja je županije središnje Hrvatske, s županijom na jugu te istoku države. Identificirane su i neke godine u kojima se stopa nezaposlenosti ponašala drugačije nego što je to bilo prije ili poslije te je kao jedan od uzroka identificiran i početak pandemije COVID-19. Podaci potrebni za analizu preuzeti su sa stranica Državnog zavoda za statistiku (podaci iz Ankete o radnoj snazi) te sa stranica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje.

Ključne riječi: nezaposlenost; analiza podataka; vremenski niz; indeks stalne baze; lančani indeks; Međimurska županij

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Metode i tehnike rada	2
3. Pojam i temeljne odrednice nezaposlenosti	3
3.1. Mjerenje nezaposlenosti	4
3.1.1. Stopa nezaposlenosti	5
3.2. Vrste nezaposlenosti	5
3.3. Uzroci nezaposlenosti	7
3.4. Posljedice nezaposlenosti	10
3.4.1. Ekonomske posljedice	11
3.4.2. Psihološke posljedice	12
3.4.3. Socijalne posljedice	12
3.4.4. Političke posljedice	13
3.4.5. Prava i obveze za vrijeme nezaposlenosti	14
4. Usporedba Međimurske županije s ostalim županijama Republike Hrvatske	15
4.1. Stopa nezaposlenosti po županijama u Republici Hrvatskoj	15
4.2. Usporedba Međimurske županije sa Splitsko-dalmatinskom županijom	20
4.2.1. Usporedba prema spolu	20
4.2.2. Usporedba prema dobi	21
4.3. Usporedba Međimurske županije s Osječko-baranjskom županijom	23
4.3.1. Usporedba prema spolu	23
4.3.2. Usporedba prema dobi	25
5. Nezaposlenost u Međimurskoj županiji	27
5.1. Lančani indeks za nezaposlenost	27
5.1.1. Lančani indeks za nezaposlenost prema spolu; Žene	27
5.1.2. Lančani indeks za nezaposlenost prema dobi; Od 20. do 24.-te godine	29
5.1.3. Lančani indeks za nezaposlenost prema razini obrazovanja; Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	30
5.1.4. Lančani indeks za nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja; Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	32
5.2. Indeks stalne baze za nezaposlenost	33
5.2.1. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema spolu; Muškarci	33
5.2.2. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema dobi; Od 40. do 44.-te godine	35
5.2.3. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema stupnju obrazovanja; SŠ za zanimanja od 4.god. i gimnazija	36

5.2.4. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja; Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi.....	37
6. Zaključak	39
Popis literature.....	40
Popis slika	42
Popis tablica	43

1. Uvod

Nezaposlenost predstavlja vrlo važan faktor u ekonomiji, preciznije u makroekonomiji. Četiri glavne ekonomske aktivnosti su: kombiniranje resursa, proizvodnja, potrošnja i distribucija. Također važno je spomenuti makroekonomske ciljeve kao što su: visoki životni standard, stabilnost i sigurnost te održivost. Iz toga se može zaključiti da je nezaposlenost vrlo važan faktor u ispunjenju makroekonomskih ciljeva, te je važno posvetiti pozornost nezaposlenosti kako bi ona bila što manja čime će to pozitivno utjecati na ekonomiju, ali ujedno i na zadovoljstvo stanovništva. (Čavrak, 2019.)

U završnom radu glavni fokus stavlja se na nezaposlenost u Međimurskoj županiji. Najprije se uspoređuje nezaposlenost u Međimurskoj županiji s ostalim županijama u Republici Hrvatskoj, a potom se provodi detaljnija analiza nezaposlenosti samo u Međimurskoj županiji. Detaljna analiza nezaposlenosti provodi se na način da se prikupljeni podaci o nezaposlenosti analiziraju po spolu, dobi, razini obrazovanja te djelatnosti prethodnog zaposlenja pomoću metode analize vremenskih nizova.

Osnovna motivacija za pisanje završnog rada na temu nezaposlenosti bila je zainteresiranost za stanje nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj s posebnim naglaskom na Međimursku županiju te usporedba odabrane županije s drugim županijama. Također, dublji interes o kretanju nezaposlenosti u Međimurskoj županiji, ima li značajnijih promjena u nekim godinama i koji su razlozi tome, kao i u kojim dobnim skupinama ima najviše nezaposlenih, jesu li to muškarci ili žene te koji sektor ima najviše nezaposlenih. Uz to, ovim završnim radom produbljuje se i proširuje znanje o statistici, preciznije o analizi vremenskih nizova. Upravo ta metoda iz statistike omogućit će detaljan i pregledan prikaz nezaposlenosti u Međimurskoj županiji.

Završni rad sastoji se od šest poglavlja. U uvodnom dijelu kratko je opisana tema rada, metoda kojom će se provesti analiza te motivacija za rad. U drugom poglavlju objašnjene su metode i tehnike korištene prilikom pisanja završnog rada. U trećem poglavlju definiran je pojam nezaposlenosti te neke važne činjenice o pojmu, dok se u sljedećem poglavlju prelazi na usporedbu Međimurske županije s ostalim županijama u Republici Hrvatskoj. Peto poglavlje ima posebnu važnost jer se u njemu provodi detaljna analiza nezaposlenosti u Međimurskoj županiji. Posljednje, odnosno šesto poglavlje, čini zaključak u kojem se rezimiraju dobiveni rezultati te zaključuje cijeli završni rad na temelju provedene analize.

2. Metode i tehnike rada

Prvi korak kod izrade završnog rada bio je proučavanje literature vezane uz temu rada, detaljnije upoznavanje s osnovnim pojmovima kao i proučavanje podataka preuzetih sa stranica Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Potom slijedi sama izrada završnog rada prilikom koje su korištene različite metode.

Za teorijski dio završnog rada većinom je korištena metoda kompilacije u svrhu parafraziranja ideja drugih autora. Metoda klasifikacije je još jedna metoda koja je korištena u izradi teorijskog dijela, preciznije upotrijebljena je kod definiranja podjele nezaposlenosti. Literatura za izradu teorijskog dijela prikupljena je iz nekoliko relevantnih knjiga, časopisa te pouzdanih internetskih stranica. Neki od izvora su dostupni online dok su knjige većinom bile posuđene iz knjižnice fakulteta.

Sljedeća korištena metoda za izradu završnog rada je komparativna metoda. Komparativna metoda primjenjuje se u petom poglavlju u kojem se uspoređuje nezaposlenost Međimurske županije s nezaposlenosti u ostalim županijama u Republici Hrvatskoj.

Glavni program za obradu preuzetih podataka sa stranica Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje je MS Excel. Razlog korištenja upravo tog alata jest njegova specijaliziranost za obradu podataka, stvaranje grafikona iz danih podataka, preciznost te jednostavnost uporabe. Svi dobiveni izračunati podaci zaokruženi su i prikazani na dva decimalna mjesta.

3. Pojam i temeljne odrednice nezaposlenosti

Nezaposlenost kao pojam prema Bejakoviću (2003.) predstavlja stanje u kojemu se dio radno sposobnog stanovništva ne može zaposliti primjereno svojim sposobnostima i kvalifikacijama, uz prikladnu plaću za obavljanje tog posla. Također je važno napomenuti da se u nezaposlene osobe ubrajaju i svi pojedinci koji su djelomično zaposleni, no njihova radna snaga nije u punoj mjeri iskorištena, nisu zaposleni na puno radno vrijeme te nemaju dovoljno velika primanja kako bi živjeli normalnim standardom današnjice. Nezaposlenost predstavlja stanje koje će iskusiti vrlo vjerojatno svaki pojedinac barem jednom tijekom svog radnog vijeka. U današnjici je uobičajeno da, osoba koja je nedavno završila svoj obrazovni put neki period bude u potrazi za poslom za koji se primarno usavršavala. Situacija nezaposlenosti javlja se kada se više osoba javi, odnosno ponudi svoj posao i radno iskustvo poduzećima, nego što ima dostupnih slobodnih radnih mjesta.

Mrnjavac (1996.) navodi da nezaposlenost može imati različita značenja ovisno o kontekstu u kojem se upotrebljava. Tako nezaposlenost može opisivati pravno-administrativno stanje, može označavati stav tj. spremnost na prihvaćanje posla pod nekim određenim okolnostima te se može odnositi još i na socijalne teškoće unutar određenog gospodarskog sustava, kao i na neravnotežu ponude i potražnje.

Čavrak (2019.) navodi da, što se tiče Keynesovog pogleda na nezaposlenost, Keynes smatra da ona nastaje zbog smanjenje potražnje za radom, koja je zapravo izravna posljedica nedovoljne potražnje za robama i uslugama. Kako bi se potaknulo zapošljavanje, morala bi se povećati agregatna potražnja. Također smatra da na utjecaj nezaposlenosti u slučaju recesije, učinkovit odgovor može imati vladina politika te da će ona pružiti kvalitetan odgovor na gospodarski pad.

Kerovec (1999.) nezaposlenost smatra jednom od vrlo značajnih i popularnih tema u cijelome svijetu te na svim društvenim razinama; npr. raznim sjednicama političkih tijela i gospodarskih udruženja, izbornim govorima političkih stranaka, najširoj javnosti, znanstvenim krugovima itd. Bez obzira što vlada nastoji osmisliti politiku koja će smanjiti stopu nezaposlenosti, ona ipak postoji na visokoj razini, pogotovo u nekim zemljama. Neki od najčešćih razloga neuspjeha politika zapošljavanja jesu sljedeći:

- Nezaposlene osobe nemaju potrebno radno iskustvo te obrazovanje
- Velik broj nezaposlenih osoba mogu raditi, ali se nalaze u sustavu pomoći za hendikepirane osobe
- Nezaposlene osobe su u pravilu starije od 45 godina što ih čini „starim“.

3.1. Mjerenje nezaposlenosti

Prema Birsi (2002.), nezaposlenost se mjeri pomoću dva temeljna načina prikupljanja podataka o nezaposlenim osobama. Prvi način se odnosi na evidenciju nezaposlenih koji su prijavljeni na zavod za zapošljavanje. Drugi način prikupljanja podataka smatra se periodično anketiranje uzorka radne snage. Uredi i službe zapošljavanja osnovani su s ciljem da pomognu nezaposlenim osobama, zatim da registriraju i učlane osobe koje traže zaposlenje, a tvrtkama odnosno poslodavcima daju tražene podatke o raspoloživim radnicima koji predstavljaju potencijalne kandidate za zaposlenje. U tome svemu postoji i nusproizvod koji ima veliki značaj i koristi se u razne svrhe. Taj nusproizvod je evidencija nezaposlenih, a ona služi kao izvor statističkih podataka o njihovom broju. Neke prednosti tog izvora su jednostavnost, mali troškovi prikupljanja podataka te dostupnost podataka. Kao i sve tako i ovako definirana evidencija nezaposlenih ima i svoje loše strane, odnosno nedostatke. Bilo kakva promjena kriterija za ostvarivanje naknada sa sobom povlači i promjenu broja registriranih osoba. Nažalost, neki pojedinci prijavljuju se samo kako bi ostvarili pravo na naknadu, a ne s ciljem kako bi se zaposlili. Postoje i oni koji zadovoljavaju sve tražene kriterije, no nisu evidentirani u statističku bazu podataka iz razloga što samostalno traže posao. Ipak, najtočniji podaci o nezaposlenosti dobivaju se kroz anketu radne snage na uzorku kućanstva.

Birsa (2002.) navodi da gore navedena dva izvora predstavljaju različite skupine podataka, no u nekim dijelovima se preklapaju. Ako je preklapanje veliko, preciznije rečeno ako čini veliki postotak ukupne nezaposlenosti po oba kriterija, te ako su ukupne veličine približno jednake, u tom se slučaju registrirana nezaposlenost može koristiti kao relativno pouzdana procjena nezaposlenosti. Ovdje se govori o standardima koje je postavila Međunarodna organizacija rada (ILO), a navedene procjene odnose se na razdoblje između dviju anketi uzorka radne snage. Tijekom stabilnih uvjeta na tržištu rada, razlika između podataka dobivenih iz gore navedenih izvora je mala te poprilično stabilna.

Prema Čavracu (2019.) nezaposlene osobe smatraju se onima koje zadovoljavaju sljedeća tri kriterija:

- u referentnom tjednu nisu obavljale nijedan posao koji bi rezultirao novcem
- u četiri tjedna koje prethode anketiranju su aktivno tražile neki posao
- posao koji im se ponudi mogu početi obavljati u naredna dva tjedna.

Dok Bejaković (2007.) navodi da se prema pravilima Međunarodne organizacije rada nezaposlenom osobom može smatrati ona osoba koja je između 15. i 74. godine života, a ujedno je bez posla, ali je u proteklih mjesec dana aktivno tražila posao te je sposobna početi raditi u naredna dva tjedna. Tako na primjer prema Međunarodnoj organizaciji rada osoba koja

nije aktivno tražila posao iz nekih razloga kao što je učenje, a prijavljena je na zavod za zapošljavanje, nije nezaposlena osoba.

Također Čavrak (2019.) navodi da se u Republici Hrvatskoj provodi Anketa o radnoj snazi koja je u skladu s pravilima Međunarodne organizacije rada (ILO) i Eurostata te ona predstavlja najvažniji izvor međunarodno usporedivih podataka statistike o tržištu rada čime omogućuje usporedbu s različitim zemljama.

3.1.1. Stopa nezaposlenosti

Stopa nezaposlenosti prema Čavracu (2019.) predstavlja dio službeno definirane radne snage koju čine osobe koje trenutno ne obavljaju nikakav posao za koji primaju plaću, ali koji su u potrazi za poslom i odmah dostupni za početak rada. Dakle, ona prikazuje postotni udio nezaposlenih osoba u aktivnom stanovništvu koje predstavlja sumu zaposlenih i nezaposlenih osoba. Računa se na način da se broj nezaposlenog stanovništva podijeli s brojem aktivnog stanovništva (radne snage) te se taj dobiveni broj pomnoži sa 100 da dobijemo vrijednost u postocima. Kovačević (2001.) navodi kako se stopa nezaposlenosti smanjuje proporcionalno sa stopom ekonomskog rasta. Također navodi kako bi stopa ekonomskog rasta (porast bruto domaćeg proizvoda) morala iznositi najmanje 5% kako bi se mogao rješavati problem nezaposlenosti.

$$\text{Stopa nezaposlenosti} = \frac{\text{nezaposleni}}{\text{radna snaga}} * 100$$

Tablica 1. Stopa nezaposlenosti u Međimurskoj županiji

Međimurska županija	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
	14,9	16,4	17,2	15,7	12,6	10,5	8,1	5,7	4,9	5,6	4,9

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

3.2. Vrste nezaposlenosti

Čavrak (2019.) navodi kako ekonomisti najčešće nezaposlenost dijele u tri skupine i to s obzirom na uzroke:

- frikcijska nezaposlenost

- strukturna nezaposlenost
- ciklička nezaposlenost.

Za frikcijsku nezaposlenost Čavrak (2019.) govori da ona održava prijelaz ljudi između radnih mjesta. Benić (2004.) daje nešto opširnije pojašnjenje frikcijske nezaposlenosti te smatra da se ona javlja u svakom dinamičnom gospodarstvu, a uzrok takvoj nezaposlenosti jest neprekidna fluktuacija radne snage, bez obzira je li riječ o napuštanju posla zbog promjene mjesta boravka, o napuštanju posla zbog traženja posla koji je bolje plaćen ili pak zbog posla koji nudi bolje uvjete te se time smatra privlačnijim. Kovačević (2001.) govori da se ona najčešće svodi na iznalaženje, tj. promjenu radnih mjesta kako bi pojedinci imali veću nadnicu ili povoljnije radne uvjete. Također smatra da je frikcijska nezaposlenost umjetno izazvana iz razloga što radnici više ne žele raditi za nadnicu koju trenutno imaju, već žele višu koja će im poboljšati životni standard. Frikcijska nezaposlenost se u nekim izvorima naziva kao neizbježna nezaposlenost, iz razloga što će uvijek postojati kretanje ljudi u prostoru, kroz različite struke i shodno životnim razdobljima. Ovaj tip nezaposlenosti nije pretjerano loše naravi, samo je potrebno neko vrijeme kako bi se pronašao pravi „spoj“ između pojedinca te njegovog radnog mjesta. Frikcijska nezaposlenost ne smatra se problemom iz razloga što ljudi u današnje vrijeme često mijenjaju radna mjesta te su prilikom toga privremeno nezaposleni te ubrzo pronađu novo radno mjesto. Čavrak (2019.) još navodi kako je to tip nezaposlenosti koja postoji čak i na vrlo dobrom tržištu rada i gospodarstvu bez strukturnih problema te da ako su tržišta fleksibilna postoji samo frikcijska nezaposlenost.

Kovačević (2001.) navodi kako se strukturna nezaposlenost javlja u slučaju kada ponuda i potražnja za radnom snagom nisu jednaka. Objašnjava kako se ponuda radne snage često ne može prilagoditi nekoj potražnji za radnom snagom, primjer toga je velika potražnja za radnicima koji se bave tesarstvom, a ponudi rada je potrebno neko vrijeme da se prilagodi takvoj potražnji. Čavrak (2019.) navodi kako strukturna nezaposlenost nastaje iz razloga što se vještine, obrazovanje ili lokacija ljudi ne podudaraju s potrebama poslodavaca te tehnološku nezaposlenost smatra kao podvrstom strukturne. Tehnološku nezaposlenost definira kao podvrstu strukturne koja nastaje zbog raznih tehnoloških promjena koje brzo nastupaju. Upravo zbog tehnoloških promjena mnogo radnika postaje višak i više nisu potrebni poslodavcu zbog toga što ih zamjenjuje tehnologija. Ona najviše pogađa radnike starije životne dobi jer oni nisu u mogućnosti da se brzo mijenjaju i usavršavaju svoje vještine. Greenlaw i Shapiro (2018.) razmišljaju na način da oni pojedinci koji imaju diplome, mogu napraviti prekvalifikaciju u slučaju da postanu strukturno nezaposleni, dok s druge strane onima koji nemaju dobre vještine i imaju nizak stupanj obrazovanja ta je mogućnost uskraćena i ograničena.

Ciklička nezaposlenost kako navodi Benić (2004.) proizlazi iz cikličnog kretanja gospodarstva te kao posljedica pada agregatne potražnje u cjelokupnom gospodarstvu raste. U doba ekspanzije, odnosno kada agregatna potražnja raste, u tom slučaju raste i zaposlenost, a posljedica toga je pad nezaposlenosti. Čavrak (2019.) kao razlog postojanja cikličke nezaposlenosti navodi makroekonomska kolebanja, odnosno recesije. Bolje pojašnjeno, u stanju recesije poduzeću opadaju prihodi te iz tog razloga ono mora brzo prilagoditi troškove, a ta prilagodba se najčešće radi smanjivanjem broja zaposlenih. Kovačević (2001.) pak smatra da se ciklička nezaposlenost javlja prilikom male potražnje za radnom snagom, pojavljuje se onda kada se ukupna (agregatna) ponuda ne podudara s agregatnom potražnjom.

Uz gore navedene tri vrste nezaposlenosti, Kovačević (2001.) spominje još jednu vrstu nezaposlenosti koja se pojavljuje u realnom ekonomskom životu, a ona je prisilna nezaposlenost. Za prisilnu nezaposlenost smatra da je karakteristična za onaj dio radnog kontingenta koji želi raditi za postojeći službeno definiran iznos nadnice, no ne može pronaći posao. Takav oblik nezaposlenosti javlja se u slučajevima kada postoji velika ponuda rada, a pritom je potražnja poduzeća selekcionira te odabire one radnike koji su najviše kvalificirani i koji imaju najbolje vještine.

Kiziryán i Sevilla (2021.) u svom članku dotaknuli su se i skrivene nezaposlenosti. Skrivenu nezaposlenost definiraju kao vrstu nezaposlenosti koja se pojavljuje onda kada ljudi imaju svoj posao, ali se njihov kapacitet ne koristi u dovoljnoj mjeri.

3.3. Uzroci nezaposlenosti

Postoji velik broj razloga nezaposlenosti pa tako i razni ekonomisti navode mnogo različitih uzroka nezaposlenosti. Huić (2002.) se dotaknuo općenitog uzroka nezaposlenosti te on navodi nedostatak otvorenih radnih mjesta na kojima bi se zaposlili radnici kao očit te glavni uzrok nezaposlenosti. Glavno pitanje koje se postavlja za uzrok nezaposlenosti je što točno utječe na razvoj nezaposlenosti. Postoje mnogi različiti faktori koji odgovaraju za stanje na tržištu rada, a koji ujedno utječu i na nezaposlenost, odnosno ubrajaju se u uzroke nezaposlenosti.

Kovačević (2001.) također smatra da ima vrlo velik broj uzroka nezaposlenosti, no prema njegovom mišljenju najznačajniji su sljedeći:

- promjene prebivališta
- ulaz u radni kontingent po prvi puta (najčešće su to mladi ljudi po završetku obrazovanja)
- recesija, odnosno kriza u gospodarskom sustavu

- loša makrogospodarska politika
- promjene koje zahvaćaju tehnologiju (zamjene starih tehnologija novima koje zahtijevaju manji broj zaposlenih radnika).

Prema Kiziryan i Sevilla (2021.) neki od najznačajnijih čimbenika odnosno uzroka koji utječu na nezaposlenost su:

- Minimalna plaća koja je viša od ravnotežne plaće iz razloga što se u takvoj situaciji stvara neusklađenost što rezultira nezaposlenošću.
- Razvoj tehnologije i automatizacija: uporabom nove tehnologije te razvojem robotike dolazi do zamjene radnika s preciznim i pedantnim strojevima čime dolazi do otpuštanja radnika.
- Ekonomske ili financijske krize koje uzrokuju zatvaranja mnogobrojnih poduzeća te time velik broj zaposlenih postaje nezaposlenim osobama.
- Prirodne nepogode i katastrofe npr. požar, potres, pa čak i pandemije mogu biti uzrok zatvaranja poduzeća čime velik broj radnika postaje nezaposlenim osobama.

Čavrak (2019.) se dotaknuo uzroka nezaposlenosti u klasičnom modelu tržišta rada. Važno je napomenuti da se u klasičnom modelu tržišta rada ravnoteža nalazi na razini ravnotežne plaće te da u toj točki nema nezaposlenosti iz razloga što mogu dobiti posao svi oni pojedinci koji imaju želju i volju za radom. U klasičnom modelu će se pojaviti nezaposlenost onda kada postoji zakonski određen iznos minimalne plaće koji je veći od ravnotežne, zbog toga što će u takvoj situaciji poduzeća nastojati smanjiti potrebu za radom, dok će s druge strane radnici željeti raditi više. Kao uzroci u klasičnom modelu tržišta rada navode se: pretjerana regulacija poslovanja poduzeća čime se smanjuje rast samog poduzeća, a to može dovesti do smanjenja potražnje za radom, zatim razne aktivnosti koje provode sindikati koje se odnose na zaposlenike poduzeća i rad, a to uvelike povećava troškove što poduzeće vodi tome da smanji broj zaposlenika. Još jedan uzrok koji utječe na nezaposlenost u klasičnom modelu tržišta rada jest uspostava te jačanje mreže javne politike sigurnosti zaposlenih i nezaposlenih osoba, a kao primjer navode se velike naknade koje se dodjeljuju nezaposlenim osobama, razna osiguranja za invalidnost te povrede na radu jer se njima smanjuje strah i opasnost od nezaposlenosti te je samim time i lakše podnošljiva.

Rančić i Durbić (2016.) smatraju kako Republika Hrvatska ima problem s visokom stopom nezaposlenosti još od njezinog osamostaljenja te tranzicije iz samoupravno-socijalističkog sustava u sustav tržišnog privređivanja. Jedan od uzroka nezaposlenosti navodi se duboka strukturna manjkavost na što se odnose sustavi kao što su obrazovni, financijski te upravni, a koji koče te usporavaju gospodarski razvoj. Također uzrok nezaposlenosti može biti

povezan s promjenama kod bruto domaćeg proizvoda te gospodarsko kretanje. Trošak rada navodi se kao jedan od faktora, odnosno uzroka, koji utječu na nezaposlenost jer ponekad trošak rada za poduzeća može biti poprilično visok, dok se taj scenarij poslodavcima ne sviđa te su zato manje skloniji novom zapošljavanju radnika. Bez obzira na to što se obujam posla često poveća, poslodavci ne posežu za novom radnom snagom, već dodatni posao prebacuju na stalne radnike.

U zemljama u kojima je razina prihoda vrlo visoka uzroci nezaposlenosti podijeljeni su u dvije skupine, kako navode Greenlaw i Shapiro (2018.), a te skupine su:

- Ciklička nezaposlenost koja je uzrokovana gospodarstvom koje se nalazi u stanju recesija.
- Prirodna stopa nezaposlenosti koja je uzrokovana čimbenicima na tržištu rada, kao što su vladini propisi vezani uz zapošljavanje i pokretanje posla.

Greenlaw i Shapiro (2018.) zagovaraju da keynesijanski model izdvaja razne alate monetarne i fiskalne politike kako bi se riješila nezaposlenost koja je uzrokovana recesijom. Monetarna politika nastoji se voditi jednostavnim rješavanjem problema nezaposlenosti koja podrazumijeva vođenje ekspanzivne monetarne politike s ciljem povećanja količine novca i kredita, povećanja agregatne potražnje, a s druge strane smanjenje kamatne stope. Vezano uz fiskalnu politiku, ona treba dozvoliti djelovanje automatskih stabilizatora, pa čak i onda kada bi to značilo da bi se povećao proračunski deficit u vrijeme recesije. Prednost ekspanzivnoj fiskalnoj politici se daje u stanju velike recesije, dok u manjoj recesiji prednost se daje opreznoj fiskalnoj politici kao i preporuka zemljama da ju upotrebljavaju.

Što se tiče prirodne nezaposlenosti koja je uzrokovana čimbenicima na tržištu rada Greenlaw i Shapiro (2018.) navode kako je ono u teoriji vrlo jednostavno, no s druge strane u praksi je poprilično teško te na neki način predstavlja izazov. Vlada želi olakšati pojedincima donošenjem odluke o isplatama naknada za nezaposlene osobe i isplatama socijalnih pomoći, no to ponekad može postati nametljivo te iz tog razloga poslodavci posežu za ograničenim brojem radnih mjesta.

Vrlo je važno napomenuti da ne postoje samo uzroci s ekonomske točnije makroekonomske strane, već postoje i oni uzroci na individualnoj razini pojedinca. Tomić (2002.) smatra kako pronalazak posla za sve nije jednak, već neki pojedinci mnogo teže pronađu posao od drugih. Shodno tome postoje neki psihološki faktori koji utječu na uspješnost zaposlenja, a oni su:

- psihološka orijentacija

- pojam i mišljenje o sebi
- mentalno zdravlje
- bihevioralni prediktori.

Bez obzira na to kakvo je stanje na tržištu rada te općenito u kakvom je stanju gospodarstvo, uvijek postoji nekolicina osoba koji teže pronalaze posao te shodno tome spadaju u skupinu teže zaposlenih osoba. Takve osobe imaju neke zajedničke socijalno-demografske značajke. Tomić (2002.) osobe koje teže pronalaze posao dijeli u sedam sljedećih skupina:

1. Dugotrajno nezaposlene osobe
2. Mlade osobe koje nemaju nikakvo radno iskustvo
3. Starije osobe
4. Osobe s nižim stupnjem obrazovanja
5. Nekvalificirani radnici
6. Osobe lošijeg socioekonomskog stanja
7. Osobe sa smanjenom sposobnosti za rad.

3.4. Posljedice nezaposlenosti

Maslić Seršić i Šavor (2011.) smatraju da gubitak posla za velik broj ljudi predstavlja stresni životni događaj koji ima negativne posljedice kako na fizičko tako i na psihičko zdravlje. Svakako u nekim situacijama izaziva šok, posebno onda kada to pojedinac nije očekivao. Svaki pojedinac reagira individualno na gubitak posla; dok jedni reagiraju pasivno drugi će se aktivno uključivati u razne aktivnosti kako bi što prije pronašli novi posao. Također, postoji mogućnost da oni pojedinci koji su bili nezadovoljni svojim dosadašnjim poslom reagiraju pozitivno na gubitak posla. Općenito, kupovna moć nezaposlenih osoba manja je od zaposlenih, no svejedno svi bi trebali biti pažljivi s novcem i najprije podmiriti osnovne potrebe, a tek onda ako su u mogućnosti, priuštiti si neko luksuzno dobro.

Kiziryan i Sevilla (2021.) u svom članku smatraju kako učinci nezaposlenosti variraju ovisno o ekonomiji, no ipak postoje sličnosti u određenim posljedicama:

- Socijalna nejednakost između ljudi se povećava - dok zaposlene osobe imaju veliku kupovnu moć i mogu si priuštiti više, nezaposlenima je ona vrlo manja zbog manjih prihoda koji im smanjuju ekonomski položaj u društvu.
- Smanjena kvaliteta života - manja kupovna moć označava uporabu manjih količina potrebitih i željenih dobara.

- Narušavanje mentalnog zdravlja pojedinaca - nezaposlenost kod nekih osoba može dovesti do stanja depresije i drugih psiholoških poteškoća.
- Veća izdavanja za državu - povećani broj nezaposlenih osoba za državu znači više isplata naknada nezaposlenima čime se troši veći iznos javnog novca.
- Smanjenje ljudskog kapitala - u situaciji kada su pojedinci dulje vrijeme nezaposleni, smanjuje se njihovo znanje te vještine.

Koller-Trbović (2008.) u svom istraživanju navodi kako nezaposlenost povlači negativne posljedice posebno kod mlađe populacije. Prva negativna posljedica nezaposlenosti jest gubljenje smisla života jer mladi poprilično teže proživljavaju nezaposlenost od osoba srednje i starije dobi te im je potrebna motivacija koju gube, ako su dulje vrijeme nezaposleni. Nezaposlenost ih čini razočaranima, gube vjeru u sebe i život, a posebno se loše održava na njihovo samopouzdanje. Sljedeća negativna posljedica predstavlja financijsku ovisnost. Nezaposleni mladi ljudi najčešće su ovisni o roditeljima, bakama i djedovima te ostalim rođacima, nemaju mogućnost da si samostalno priušte neko dobro. Posljednja posljedica kojoj se posvećuje povećana pozornost je što nezaposlenost može uzrokovati kriminal te ovisnost o alkoholu i/ili narkoticima. Mladi često posežu za alkoholom i narkoticima zbog smanjenog samopouzdanja, sumnjaju u svoju sposobnost za rad i u svoje vještine. Neki pojedinci iz razloga što ne mogu pronaći posao upuštaju se u kriminal što negativno utječe na njih, ali i na državu.

Kako navodi Bogut (2002.) jedna od posljedica nezaposlenosti je smanjenje kapaciteta proizvodnje dobara i usluga iz razloga što se input rada ne koristi u cijelosti. Negativnu posljedicu nezaposlenosti osjeća i država iz razloga što nezaposlenima osigurava različite oblike socijalne pomoći, ali i smanjuje se prihod države od poreza zbog toga što nezaposlene osobe ne primaju nikakav dohodak čime bi plaćali porez.

3.4.1. Ekonomske posljedice

Kako navode Bilić i Jukić (2014.), pojedinac ekonomsku posljedicu najviše osjeća u smanjenju prihoda te raspoloživih sredstava. Smanjeni prihodi ujedno znače smanjenje kupovne moći što negativno utječe na pojedince, ali i na državu. Pojedinci si nekad ne mogu priuštiti neka dobra koja pokrivaju osnovne potrebe, a kamoli neka luksuzna dobra o kojima maštaju. Za državu ima negativnu posljedicu zato što se prihodi u raznim sektorima gospodarstva smanjuju. Poduzeća se donekle nastoje prilagoditi novonastaloj situaciji na način da smanjuju troškove pomoću racionalizacije troškova, no ona za sobom povlači potrebu za smanjivanjem broja radne snage, što opet dovodi do povećanja nezaposlenosti i time se sve opet dovodi na početak.

3.4.2. Psihološke posljedice

Gubitak posla sam po sebi predstavlja vrlo stresnu situaciju za pojedinca te može u velikoj mjeri narušiti mentalno zdravlje ukoliko je osoba osjetljivija i sklonija mentalnoj slabosti. Fryer i Payne (1986.) navode kako nezaposlenost može dovesti do ozbiljnih posljedica u psihičkom i fizičkom zdravlju te kako ono uzrokuje razne negativne reakcije koje također mogu ugroziti zdravlje. Neki od problema koji se pojavljuju, a koji su povezani s psihičkim zdravljem su: anksioznost, depresija, opće nezadovoljstvo životom, osjećaj beskorisnosti, smanjena razina samopoštovanja te ostala identična emocionalna stanja. Također navode kako su djeca nezaposlenih skloniji većem riziku od problema u ponašanju, da u budućnosti budu problematični i da će imati emocionalne probleme i poteškoće kao što su depresija, smanjena razina samopouzdanja i samopoštovanja.

Postoji podudaranje u rezultatima o tome kako je psihičko i fizičko zdravlje nezaposlenih osoba u mnogo lošijem stanju od zaposlenih osoba. No, postoji jedna vrlo zanimljiva činjenica koja govori kako je razina stresa, kao jedna od varijabli koje utječu na psihološko zdravlje, ponekad manja kod nezaposlenih osoba (Fryer, 1998.). Neki pojedinci mogu imati vrlo stresno radno mjesto koje ih čini vrlo napetima, dok s druge strane one osobe koje nemaju pretjeranu volju i želju za radom svakako ne osjećaju neki preveliki stres. No ipak, kako navode Fryer i Payne (1986.) postoji veće slaganje o tome kako su nezaposlene osobe napetije, nesretnije, nezadovoljnije svojim životom te iskazuju više negativnih emocija od onih osoba koje su zaposlene. Matko (2002.) navodi kako stres ima iznimno negativan učinak na fizičko zdravlje te prema studijima nezaposlene osobe imaju općenito lošije zdravstveno stanje od zaposlenih.

Nezaposlene se osobe, kako smatra Balaško (2011.), prilikom gubitka radnog mjesta nalaze pred novim izazovima i zahtjevima, a jedan od njih je učenje novih uloga te prilagođavanje novim okolnostima. Neke najvažnije psihološke posljedice su: gubitak identiteta, gubitak osjećaja o vremenskoj strukturi dana, osjećaj beskorisnosti za društvo, smanjen broj socijalnih kontakata što rezultira izolacijom od okoline te smanjena razina vrijednih i smislenih aktivnosti.

3.4.3. Socijalne posljedice

Prema Nekić (2002.) nezaposlenost ne pogađa samo onog pojedinca koji je nezaposlen, već i osobe pored njega kao što su njegova obitelj i prijatelji, ali pogađa i širu društvenu zajednicu. Upravo to je razlog što se socijalne posljedice nezaposlenosti u mnogim

istraživanjima i literaturama udružuju s psihološkim i čine naziv psihosocijalne posljedice nezaposlenosti.

Bilić i Jukić (2014.) navode kako su veći stupanj siromaštva, demoralizacije i poremećaji obiteljskih odnosa vrlo značajne socijalne posljedice nezaposlenosti koje se ne smiju zanemariti. Također, nezaposlene osobe odlučuju se na odgađanje zasnivanja obitelji iz financijskih razloga što negativno utječe na natalitet s kojim se Republika Hrvatska bori već neko vrijeme.

Nekić (2002.) nastavlja kako je vrlo važno razlikovati dvije skupine ljudi; onu skupinu u kojoj ljudi zaista ne cijene zaposlenost i onu u kojoj cijene zaposlenost, no nažalost su obeshrabreni u potrazi za poslom. Prvu skupinu čine one osobe koje su visokoobrazovane mlade nezaposlene osobe koje dolaze iz više klase. Oni se osjećaju ugodno i dobro u svom stanju, odnosno u svojoj nezaposlenosti te se iz razloga što imaju razne alternativne radne vrijednosti dobro suočavaju sa svojom nezaposlenošću. Drugu skupinu čine mlade nezaposlene osobe koje nemaju završeni visok stupanj obrazovanja. Oni se dobro suočavaju s time što su nezaposleni, no ipak imaju želju za pronalaskom posla i zaposlenjem. Vrijednosti koje su karakteristične za prvu skupinu, mogu lako razviti i mlade osobe koje se nalaze u radničkom staležu koji imaju poprilično velike šanse za dugoročnu nezaposlenost s obzirom na njihov stupanj obrazovanja. Još je važno napomenuti kako mladim i dobrostojećim osobama nezaposlenost označava produljeno razdoblje mladosti, ali to ujedno ne mora ukazivati da se njihova radna etika trajno izmijenila.

3.4.4. Političke posljedice

Nezaposlenost sa sobom povlači i političke posljedice koje se u velikoj većini odražavaju i na državu. Kako navode Bilić i Jukić (2014.) nezaposlenost označava smanjenje broja poreznih obveznika što negativno utječe na visinu državnih prihoda. Problem koji najviše brine državu i s kojim se suočava je odljev mozgova. Visokoobrazovane osobe i stručnjaci svojim znanjem i vještima uvelike pridonose razvoju države, a njihovim odlaskom gubi se velika vrijednost i značaj za cijelo gospodarstvo. Kako bi država spriječila taj problem mladima bi trebala omogućiti stjecanje znanja, ali i pronaći mjesto gdje će ih koristiti te sukladno tome i napredovati. Trebalo bi također mladima omogućiti adekvatne uvjete za rad i status koji zaslužuju kako bi ih što manje privlačio odlazak i rad u inozemstvu. Na taj način država bi imala manje problema s gubitkom visokoobrazovanih osoba i stručnjaka s visokokvalitetnim znanjem i vještinama, gospodarstvo bi se brže i kvalitetnije razvijalo, a s druge strane mladi bi bili zadovoljni i veoma sretni što ostaju u svojoj državi i grade budućnost u njoj.

3.4.5. Prava i obveze za vrijeme nezaposlenosti

Nezaposlene osobe u vrijeme kada ne obavljaju nikakav rad, odnosno kada su nezaposlene imaju prava koja im olakšavaju svakodnevni život, no imaju i neke obveze koje trebaju ispuniti. Kako navode Šimurina i ostali (2012.) prava i obveze nezaposlenih kao i djelovanje Hrvatskog zavoda za zapošljavanje uređeni su Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti (NN, 80/09, 94/09, 121/10). Neke od djelatnosti i odnosa koji su određeni zakonom su: profesionalno usmjeravanje, obrazovanje zbog povećanja zapošljavanje radne snage, osiguranje u slučaju nezaposlenosti, izvori sredstava za rad Hrvatskog zavoda za zapošljavanje i dr.

Šimurina i ostali (2012.) smatraju kako je sustav pomoći za vrijeme nezaposlenosti vrlo važan oblik koji štiti pojedince za vrijeme kad ne ostvaruju nikakav prihod. Zbog rizika od nezaposlenosti osigurani su svi zaposlenici, a osiguranje se provodi po načelu solidarnosti. Na temelju osiguranja u slučaju nezaposlenosti, nezaposleni ostvaruju prava na:

- Novčanu naknadu - postoji uvjet koji glasi da je osoba radila najmanje devet mjeseci u posljednja 24 mjeseca, također da radni odnos nije prestao krivnjom ili sporazumom te da se je osoba prijavila u roku od 30 dana od prestanka radnog odnosa na Hrvatski zavod za zapošljavanje.
- Mirovinsko osiguranje - ukoliko se ostvari pravo na novčanu naknadu te ispunjava godine života za starosnu mirovinu, a nedostaje najviše pet godina mirovinskog staža.
- Novčanu pomoć te naknadu troškova za vrijeme njihovog obrazovanja.
- Jednokratnu novčanu potporu te naknadu putnih i selidbenih troškova.

Što se tiče obveza koje nezaposlene osobe trebaju ispunjavati, Šimurina i ostali (2012.) navode da su obveze nezaposlenih osoba sljedeće:

- javljanje jednom mjesečno na Hrvatski zavod za zapošljavanje
- prisustvovanje grupnom informiranju
- prisustvovanje individualnom savjetovanju
- izrada profesionalnog plana traženja posla uz pomoć savjetnika za zapošljavanje te pridržavanje istog
- aktivno traženje posla u dogovoru sa savjetnikom za zapošljavanje što uključuje sudjelovanje u postupak profesionalne selekcije te uključivanje na radione kojima se stječu vještine aktivnog traženja posla.

4. Usporedba Međimurske županije s ostalim županijama Republike Hrvatske

U sljedećem poglavlju će se usporediti stope nezaposlenosti Međimurske i ostalih županija u Republici Hrvatskoj.

4.1. Stopa nezaposlenosti po županijama u Republici Hrvatskoj

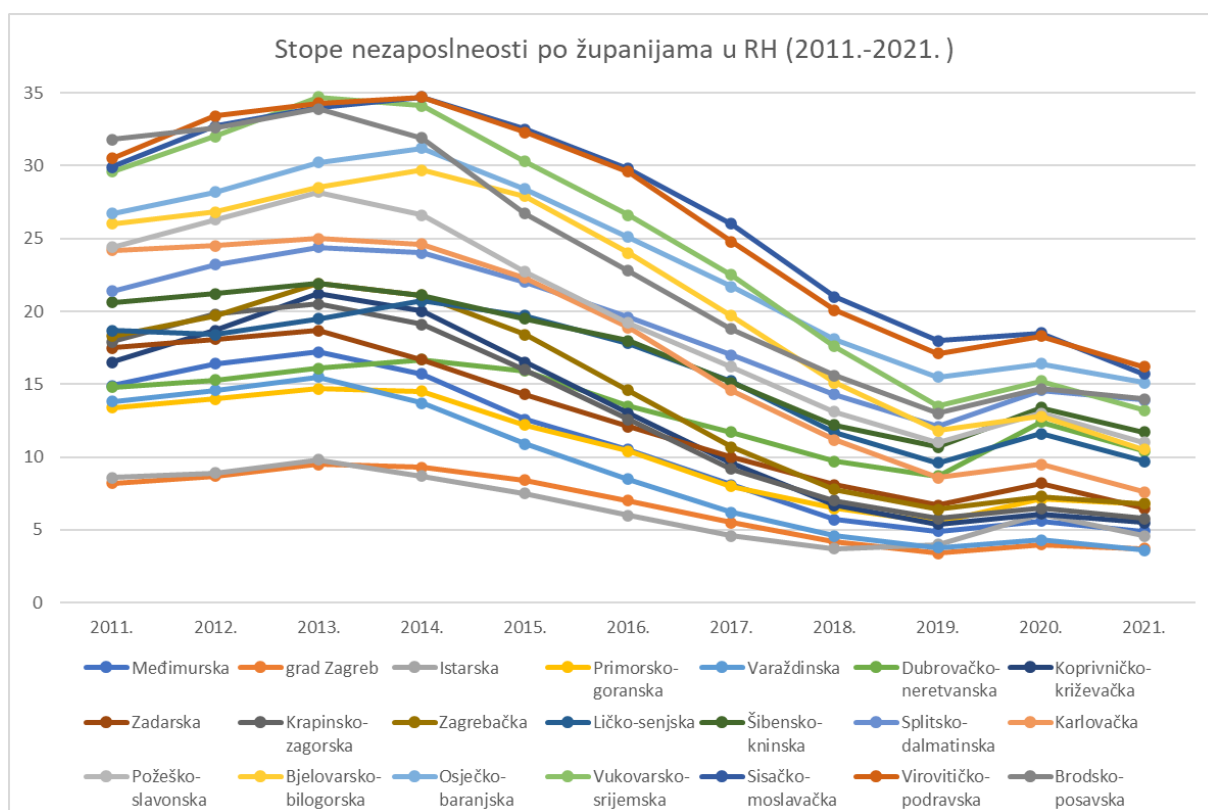
Tablica koja slijedi u nastavku prikazuje stope nezaposlenosti po županijama u Republici Hrvatskoj u vremenskom razdoblju od 2011. godine do 2021. godine.

Tablica 2. Stope nezaposlenosti u RH po županijama

Županija	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.
Međimurska	14,9	16,4	17,2	15,7	12,6	10,5	8,1	5,7	4,9	5,6	4,9
grad Zagreb	8,2	8,7	9,5	9,3	8,4	7,0	5,5	4,2	3,4	4	3,7
Istarska	8,6	8,9	9,8	8,7	7,5	6,0	4,6	3,7	4	6,1	4,6
Primorsko-goranska	13,4	14,0	14,7	14,5	12,2	10,4	8,0	6,5	5,5	7,1	6,8
Varaždinska	13,8	14,6	15,5	13,7	10,9	8,5	6,2	4,6	3,8	4,3	3,6
Dubrovačko-neretvanska	14,8	15,3	16,1	16,7	15,9	13,5	11,7	9,7	8,7	12,4	10,4
Koprivničko-križevačka	16,5	18,7	21,2	20,0	16,5	13,0	9,6	6,7	5,4	6,1	5,5
Zadarska	17,5	18,1	18,7	16,7	14,3	12,1	10,0	8,1	6,7	8,2	6,5
Krapinsko-zagorska	17,9	19,8	20,5	19,1	16,0	12,6	9,2	7,0	5,8	6,5	5,8
Zagrebačka	18,3	19,7	21,9	21,1	18,4	14,6	10,7	7,8	6,4	7,3	6,8
Ličko-senjska	18,7	18,4	19,5	20,7	19,7	17,8	15,2	11,7	9,6	11,6	9,7
Šibensko-kninska	20,6	21,2	21,9	21,1	19,5	18,0	15,1	12,2	10,7	13,4	11,7
Splitsko-dalmatinska	21,4	23,2	24,4	24,0	22,0	19,6	17,0	14,3	12,1	14,6	13,9
Karlovačka	24,2	24,5	25,0	24,6	22,3	18,9	14,6	11,2	8,6	9,5	7,6
Požeško-slavonska	24,4	26,3	28,2	26,6	22,7	19,2	16,2	13,1	11,0	13,0	11,0
Bjelovarsko-bilogorska	26,0	26,8	28,5	29,7	27,9	24,0	19,7	15,1	11,8	12,8	10,5
Osječko-baranjska	26,7	28,2	30,2	31,2	28,4	25,1	21,7	18,1	15,5	16,4	15,1
Vukovarsko-srijemska	29,6	32,0	34,7	34,1	30,3	26,6	22,5	17,6	13,5	15,2	13,2
Sisačko-moslavačka	29,9	32,7	34,0	34,7	32,5	29,8	26,0	21,0	18,0	18,5	15,7
Virovitičko-podravska	30,5	33,4	34,3	34,7	32,3	29,6	24,8	20,1	17,1	18,3	16,2
Brodsko-posavska	31,8	32,6	33,9	31,9	26,7	22,8	18,8	15,6	13,0	14,7	14,0

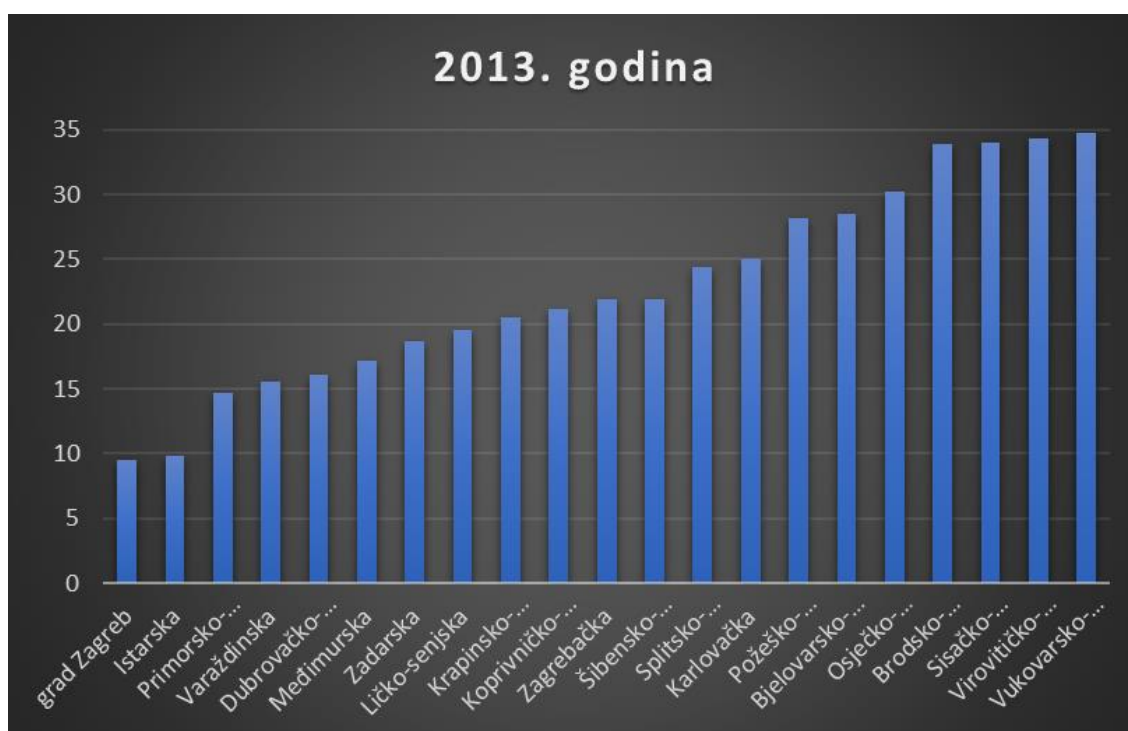
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Tablica prikazuje stope nezaposlenosti za sve županije (njih 20 i grad Zagreb) u Republici Hrvatskoj za ukupno jedanaest godina, odnosno od 2011. godine do 2021. godine. U rasponu od jedanaest godina vidljivo je da je najmanja stopa nezaposlenosti bila u 2019. godini u gradu Zagrebu, a iznosila je 3,4%. Najveća stopa nezaposlenosti u promatranih jedanaest godina iznosila je 34,7%, a tu stopu imala je Vukovarsko-srijemska županija u 2013. godini te Sisačko-moslavačka županija te Virovitičko-podravska županija u 2014. godini. Vrlo je lako uočljivo kako je znatno velika razlika između najniže te najviše stope nezaposlenosti. U promatranom vremenskom razdoblju 2013. godina imala je najviše stope nezaposlenosti u gotovo svim županijama, dok je najbolja situacija bila u 2019. godini. Upravo te dvije godine (2013. godina te 2019. godina) će se u daljnjem radu detaljnije razmotriti. Prema gore prikazanoj tablici županije koje imaju najpovoljniju situaciju ako promatramo stope nezaposlenosti s obzirom na druge županije u promatranom razdoblju su: Međimurska, Istarska, Varaždinska, Primorsko-goranska županije te grad Zagreb. Županije koje su imale najviše stope nezaposlenosti u proteklih jedanaest godina su: Osječko-baranjska, Vukovarsko-srijemska, Sisačko-moslavačka, Virovitičko-podravska te Brodsko-posavska županija. U nastavku su grafički prikazane stope nezaposlenosti po županijama za promatrano vremensko razdoblje (2011. godina – 2021. godina).

Slika 1. Kretanje stope nezaposlenosti po županijama u RH

Sljedeći grafikon prikazuje stope nezaposlenosti u 2013. godini, godini koja je odabrana kao jedna od onih u kojima je bila najnepovoljnija situacija sa stopom nezaposlenosti u gotovo svim županijama u Republici Hrvatskoj.

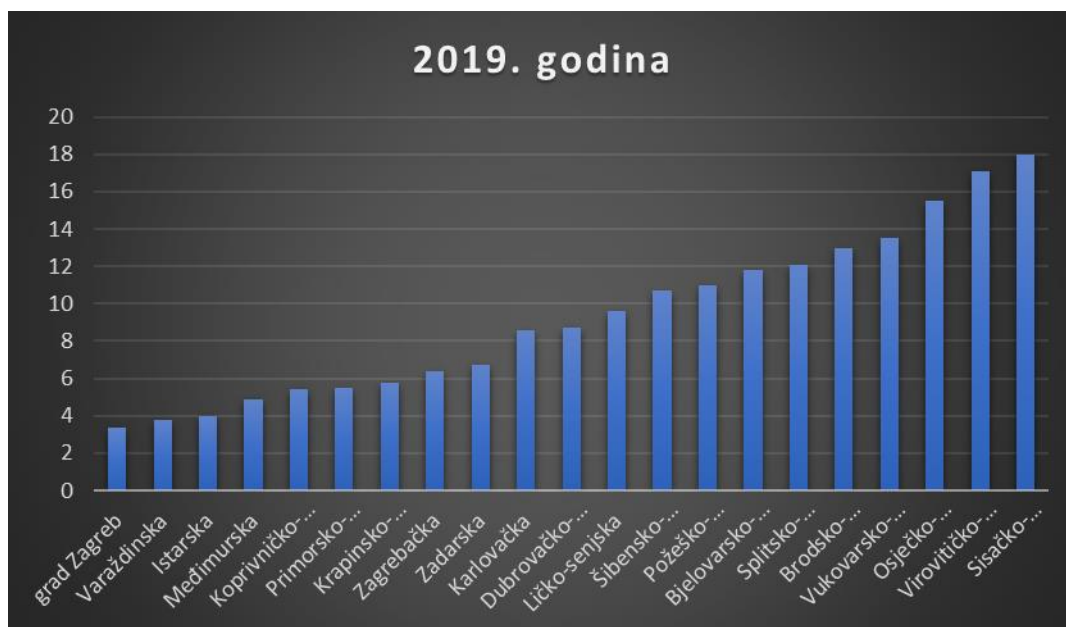

Slika 2. Stope nezaposlenosti u 2013. god.

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Shodno grafikonu, stopa nezaposlenosti u 2013. godini kretala se u rasponu od 9,5% do 34,7%. Najnižu stopu imao je grad Zagreb u kojem je stopa nezaposlenosti iznosila 9,5%, zatim slijedi Istarska županija sa stopom od 9,8%. Prosječna stopa nezaposlenosti u Republici Hrvatskoj iznosila je 19,3%. Shodno tome, nižu stopu nezaposlenosti od prosječne u RH imale su sljedeće županije: Primorsko-goranska (14,7%), Varaždinska (15,5%), Dubrovačko-neretvanska (16,1%), Međimurska (17,2%) i Zadarska županija (18,7%). Najviše stope nezaposlenosti zabilježene su na području Vukovarsko-srijemske (34,7%), Virovitičko-podravske (34,3%), Sisačko-moslavačke (34,0%) te Brodsko-posavske županije (33,9%). Međimurska županija je u 2013. godini bila u povoljnoj situaciji ako promatramo stopu nezaposlenosti u odnosu na ostale županije u Republici Hrvatskoj te je pripadala skupini županija s nižom stopom nezaposlenosti.

Sljedeći grafikon prikazuje stope nezaposlenosti u 2019. godini. 2019. godina bila je jedna od najboljih godina u promatranom razdoblju vezano uz stope nezaposlenosti, one su bile niže gotovo u svim županijama, a posebice se vidi smanjenje stopa nezaposlenosti u odnosu na 2013. godinu.

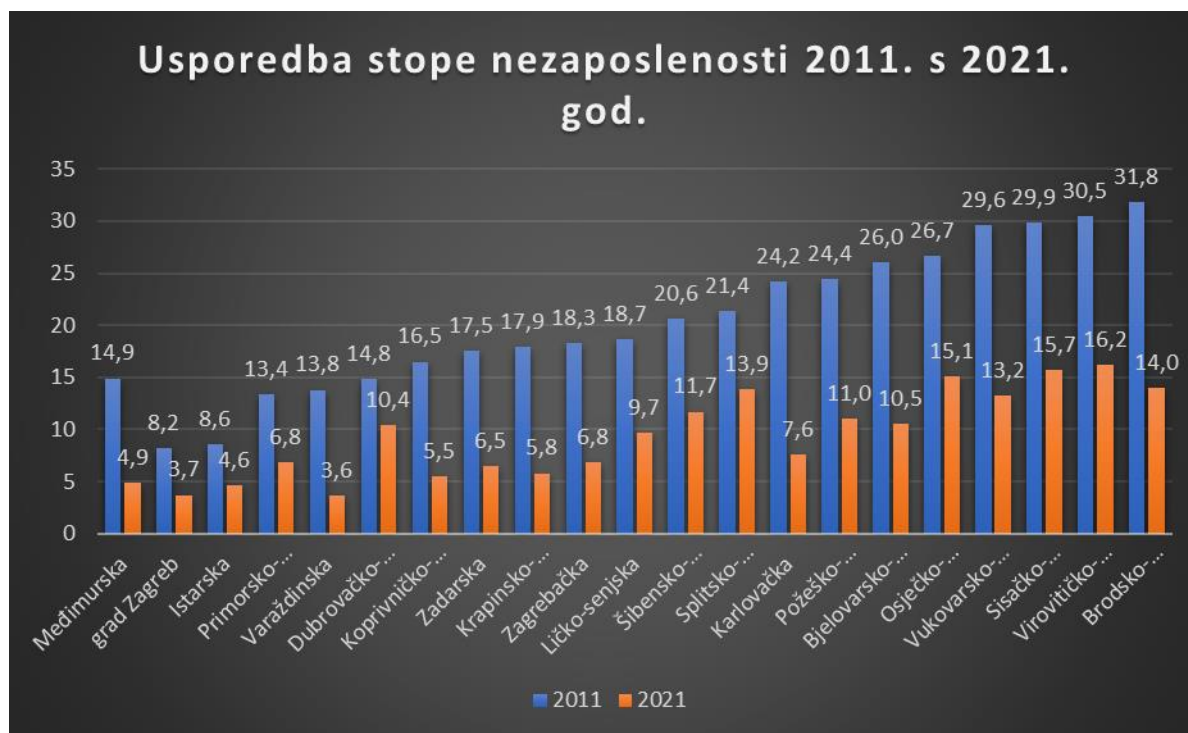
Slika 3. Stope nezaposlenosti u 2019. god.

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Iz grafikona je vidljivo kako je stopa nezaposlenosti u 2019. godini bila niža u odnosu na ostale godine u promatranom razdoblju te je shodno tome jedna od godina koja ima najbolju situaciju vezano uz nezaposlenost u županijama u Republici Hrvatskoj. Prosječna stopa u 2019. godini u Republici Hrvatskoj iznosila je 7,6%. Nižu stopu nezaposlenosti od prosječne ima ukupno devet županija: grad Zagreb (3,4%) koji je ujedno imao i najnižu stopu nezaposlenosti u 2013. godini, Varaždinska (3,8%), Istarska (4,0%), Međimurska (4,9%), Koprivničko-križevačka (5,4%), Primorsko-goranska (5,5%), Krapinsko-zagorska (5,8%), Zagrebačka (6,4%) te Zadarska županija (6,7%). Najviše stope nezaposlenosti u 2019. godini zabilježene su u Virovitičko-podravska županiji u kojoj je ona iznosila 17,1% te u Sisačko-moslavačkoj županiji u kojoj je ona iznosila 18,0%. Ujedno te dvije županije i u ovoj godini

nalaze se na vrhu prema stopi nezaposlenosti. Međimurska županija nastavila je dobar trend te se i u ovoj godini nalazila u skupini sa županijama koje su imale niske stope nezaposlenosti.

Slijedi grafikon koji prikazuje usporedbu stope nezaposlenosti prve te posljednje promatrane godine, odnosno 2011. i 2021. godinu.

Slika 4. Usporedba stope nezaposlenosti 2011. s 2021. god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

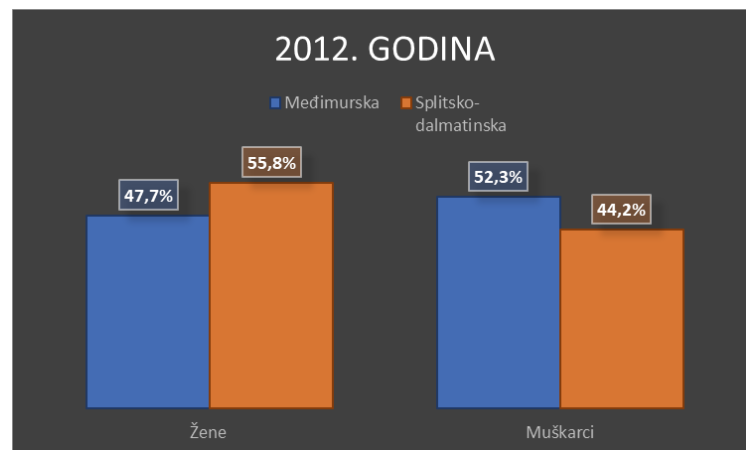
Grafikon prikazuje dva stupca za svaku županiju, odnosno pokazuje stopu nezaposlenosti u 2011. godini (stupci plave boje) te 2021. godini (stupci narančaste boje) čime je razlika vrlo lako uočljiva. Sve županije ostvarile su pad stope nezaposlenosti što je vrlo pozitivno. Najveću razliku, odnosno smanjenje stope nezaposlenosti bilježi Brodsko-posavska županija za velikih 17,8%. Slijedi ju Karlovačka županija sa smanjenjem od 16,6% te Vukovarsko-srijemska županija s padom stope od 16,4%. Jedan od razloga velikog smanjenja stopa nezaposlenosti u županijama na istoku Republike Hrvatske je i veliki broj iseljavanja aktivnog stanovništva. Najmanju razliku bilježi Istarska županija čija je stopa nezaposlenosti u 2011. godini bila 4,6%, a u 2021. godini 8,6% čime je razlika 4,0%, no Istarska županija ima vrlo nisku stopu nezaposlenosti u odnosu na ostale županije te je i smanjenje od 4% vrlo značajno.

4.2. Usporedba Međimurske županije sa Splitsko-dalmatinskom županijom

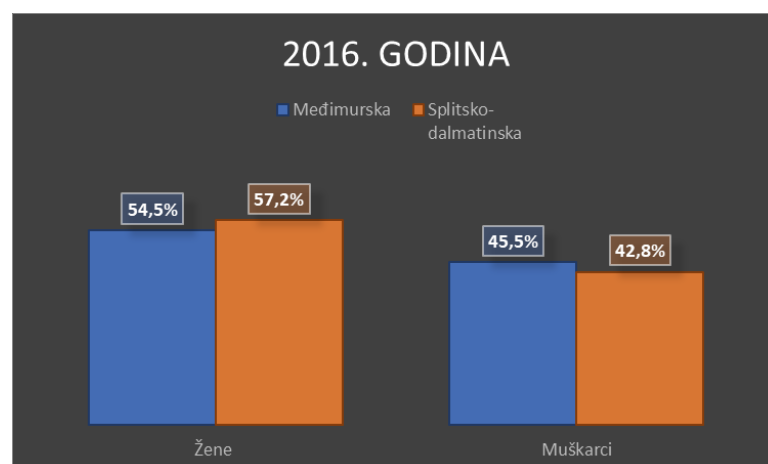
U ovom dijelu usporedit će se stopa nezaposlenosti Međimurske županije sa stopom nezaposlenosti Splitsko-dalmatinske županije prema spolu i dobi za tri odabrane godine: 2012., 2016. i 2021. godina.

4.2.1. Usporedba prema spolu

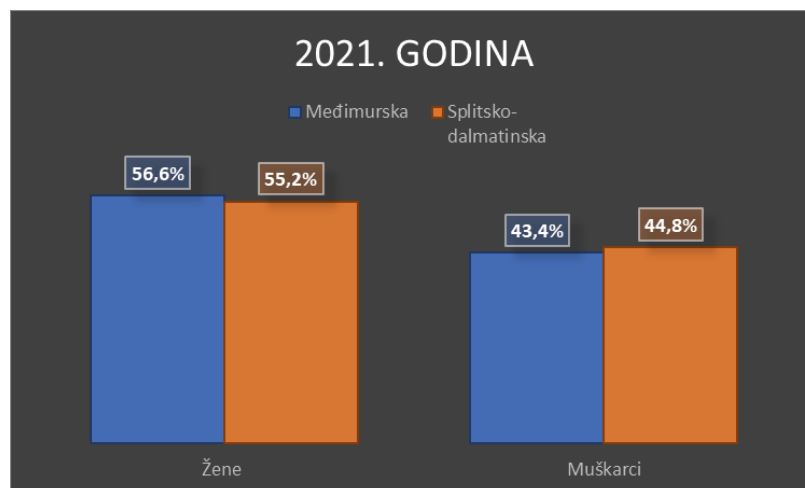
Sljedeća tri grafikona prikazuju nezaposlenost u Međimurskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji s obzirom na spol.

Slika 5. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2012. god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

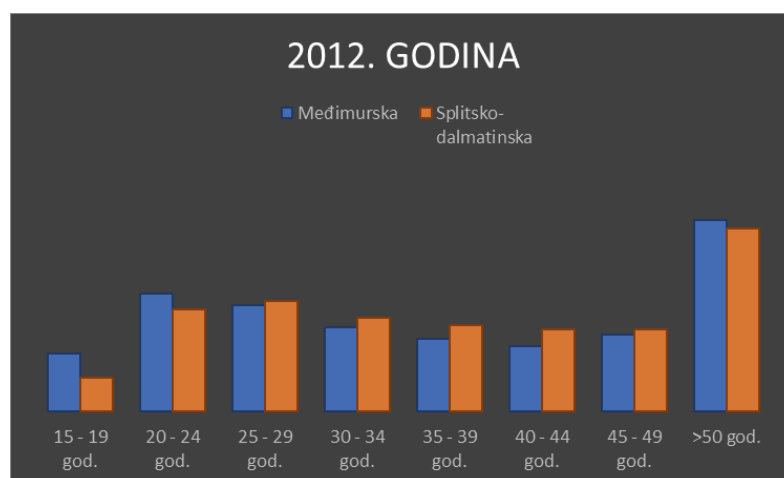
Slika 6. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2016. god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

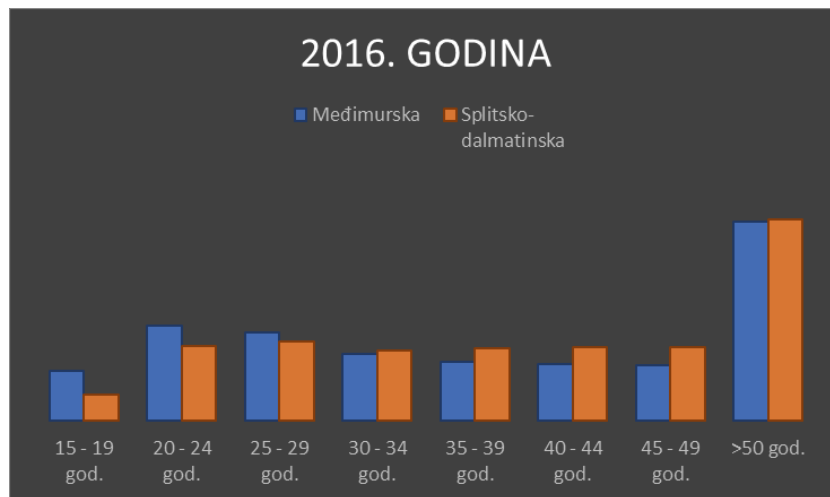
Slika 7. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2021. god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Iz prikazanih grafikona vidljivo je kako je u obje županije pretežito veća nezaposlenost kod žena u sve tri promatrane godine. Iznimka je u 2012. godini kod Međimurske županije kad je 52,3% nezaposlenih muškaraca u odnosu na žene čiji postotak iznosi 47,7%, dok s druge strane u Splitsko-dalmatinskoj županiji veći udio nezaposlenih čine žene (55,8%). U 2016. te u 2021. godini obje županije imaju podjednak udio nezaposlenih žena i muškaraca. U Međimurskoj županiji se u 2021. godini u odnosu na 2016. godinu povećao udio nezaposlenih žena za 2,1%, dok se u Splitsko-dalmatinskoj županiji dogodila obrnuta situacija, odnosno povećao se udio nezaposlenih muškaraca za 2%.

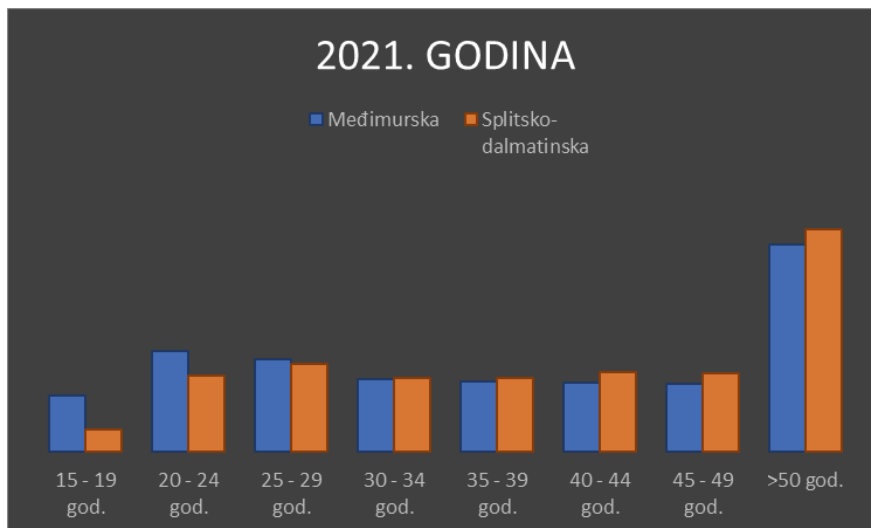
4.2.2. Usporedba prema dobi

Slika 8. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2012.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Slika 9. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2016.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

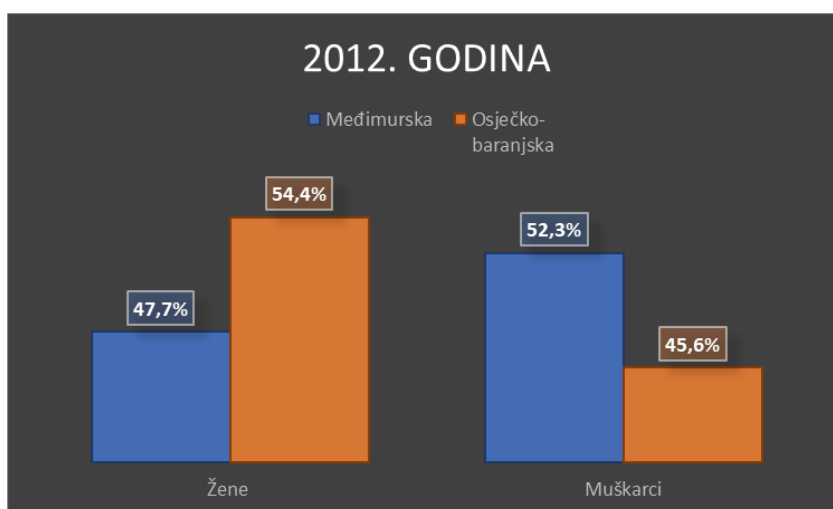
Slika 10. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2021.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

U sve tri promatrane godine vidljivo je kako najveći udio nezaposlenosti u Međimurskoj i Splitsko-dalmatinskoj županiji odnosi se na osobe koje su starije od 50 godina, dok najmanji udio čine osobe između 15 i 19 godina. U sve tri promatrane godine najveća razlika između Međimurske i Splitsko-dalmatinske županije vidljiva je u dobnoj skupini od 15 do 19 godina što se tiče udjela nezaposlenosti. U 2012. godini Međimurska županija ima 3,3% više nezaposlenih osoba koje imaju od 15 do 19 godina, u 2016. godini ta razlika povećala se na 3,6%, a u 2021. godini razlika je skočila na 4,6%. U ostalim dobnim skupinama nije vidljivo veće odstupanje kojim bi se jedna županija istaknula od druge.

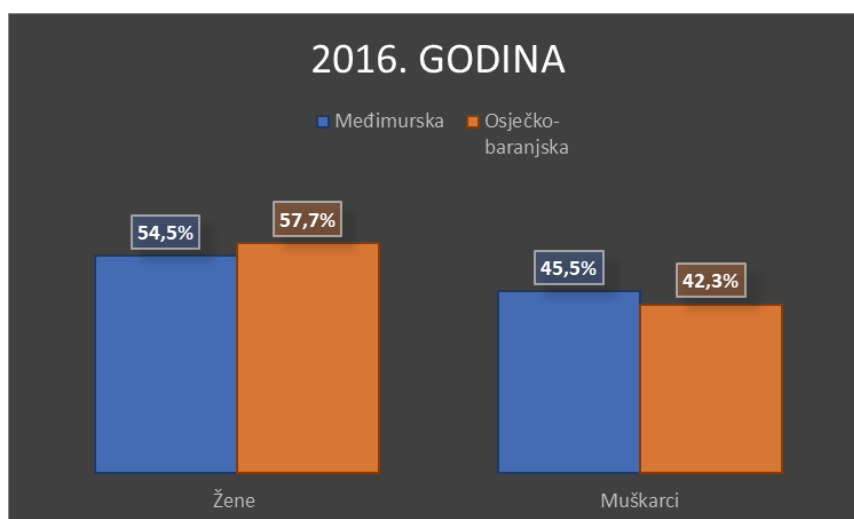
4.3. Usporedba Međimurske županije s Osječko-baranjskom županijom

Slijedi usporedba nezaposlenosti prema spolu i dobi Međimurske županije u odnosu na Osječko-baranjsku županiju. Kao promatrane godine odabrane su također 2012., 2016. i 2021. godina.

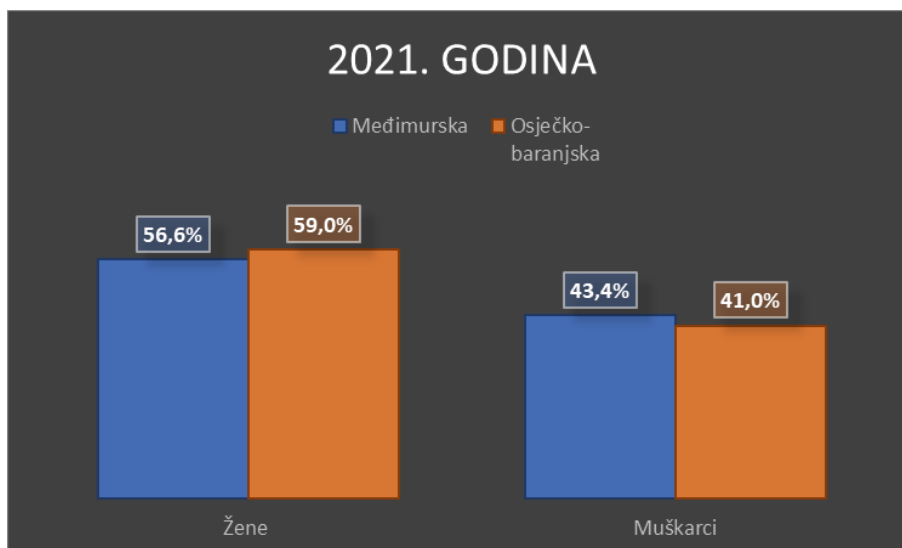
4.3.1. Usporedba prema spolu

Slika 11. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2012. god. (Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

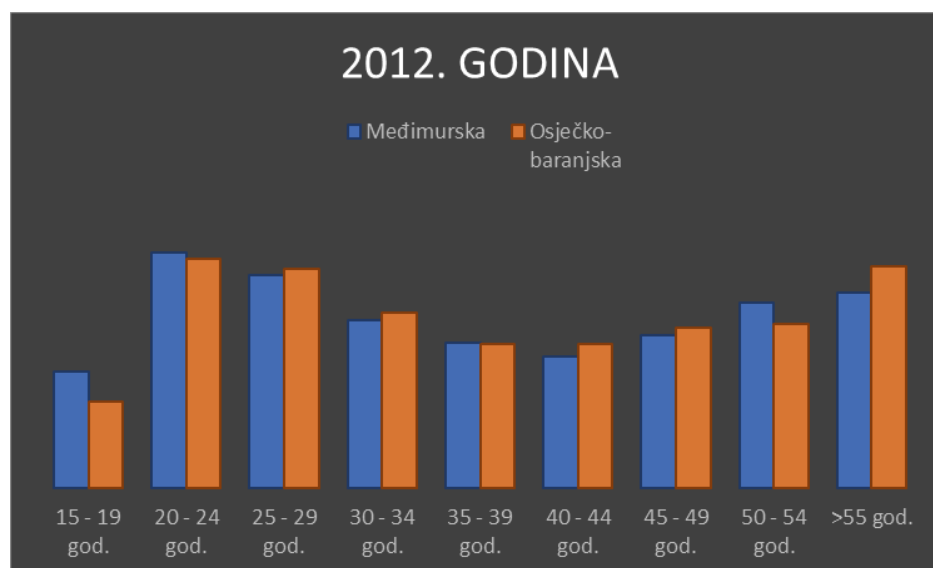
Slika 12. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2016. god. (Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

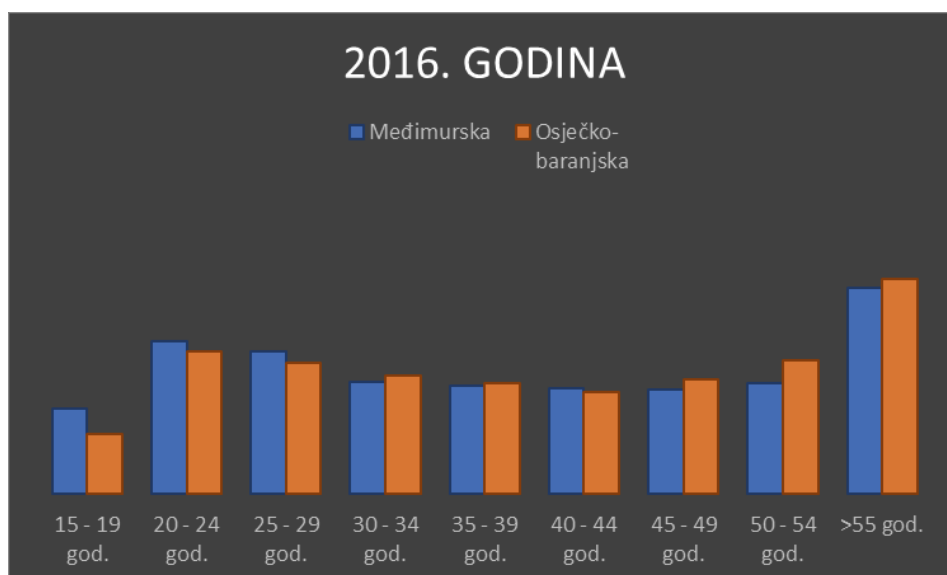
Slika 13. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2021. god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Iz prikazanih grafova vidljivo je kako je u 2012. godini obrnuta situacija što se tiče nezaposlenosti prema spolu. Dok je u Međimurskoj županiji pretežito nezaposlen muški spol (52,3%), u Osječko-baranjskoj županiji je situacija suprotna te žene čine veći dio nezaposlenih osoba (52,4%). U 2016. godini se situacija u potpunosti izmijenila te je nezaposlenost prema spolu identična u obje županije, odnosno veći dio nezaposlenih čine žene (Međimurska; 54,5%, Osječko-baranjska; 57,7%). U 2021. godini nastavio se trend rasta nezaposlenosti kod žena u odnosu na muškarce te one čine veći dio nezaposlenih osoba. U Međimurskoj županiji žene čine 56,6% nezaposlenih osoba, dok u Osječko-baranjskoj čine 59,0% nezaposlenih.

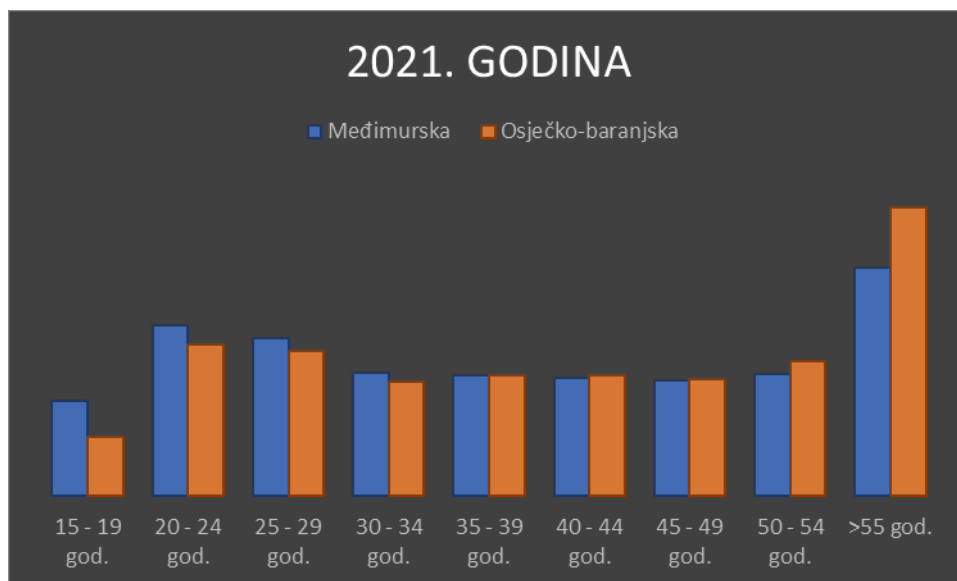
4.3.2. Usporedba prema dobi

Slika 14. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2012.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Slika 15. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2016.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Slika 16. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2021.god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Kao što i sami grafovi prikazuju u 2012. godini najveći broj nezaposlenih u obje županije činile su osobe između 20-te i 24-te godine starosti, u Međimurskoj županiji u postotku je to 15,4%, dok je u Osječko-baranjskoj udio nešto manji i iznosi 14,9%. Slični udjeli su i kod osoba koje pripadaju dobnim skupinama od 25 do 29 godina (14,2%) te kod osoba od 55 godina i više (14,4%). U 2016. godini u obje županije najviše nezaposlenih osoba ima u dobnoj skupini od 55 godina i više te je taj udio u odnosu na udjele za ostale dobne skupine poprilično veći. U Međimurskoj županiji osobe od 55 godina i više čine 18,5%, a u Osječko-baranjskoj malo više, 19,1% nezaposlenih osoba. U 2021. godini još više se povećao udio nezaposlenih osoba starijih od 55 godina u Osječko-baranjskoj županiji te čini 23,1% te je u odnosu na ostale dobne skupine poprilično izdvojen, dok je u Međimurskoj županiji došlo do neznatnog smanjenja na 18,3%. Najmanji udio nezaposlenih u obje županije, u svim trim promatranim godinama, čine osobe između 15 i 19 godina. U Osječko-baranjskoj se udio spomenutih osoba postupno smanjuje, dok se u Međimurskoj županiji stalno nalazi oko identičnog postotka (7,6%).

5. Nezaposlenost u Međimurskoj županiji

U ovom poglavlju slijedi analiza nezaposlenosti u Međimurskoj županiji prema spolu, dobi, razini obrazovanja te djelatnosti prethodnog zaposlenja. Koristit će se metoda zvana analiza vremenskih nizova, odnosno izračunat će se lančani indeksi i indeksi stalne baze koji pripadaju skupini individualnih indeksa koji se izračunavaju kod analize jedne pojave.

5.1. Lančani indeks za nezaposlenost

5.1.1. Lančani indeks za nezaposlenost prema spolu; Žene

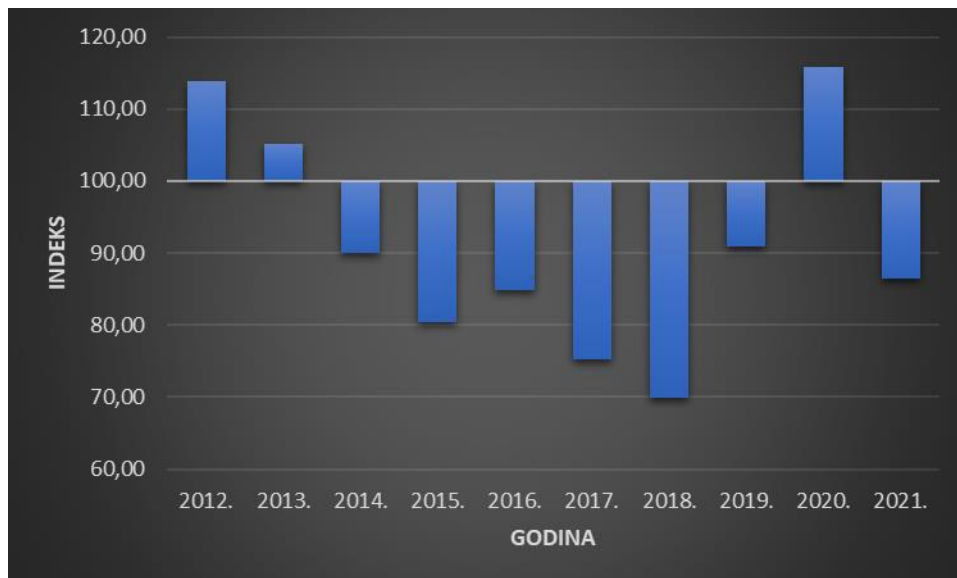
Tablica 3. Lančani indeks za broj nezaposlenih žena u Međimurskoj županiji

Godina	Žene	Lančani indeks	Stopa promjene
2011.	3456	/	/
2012.	3938	113,95	13,95
2013.	4138	105,08	5,08
2014.	3725	90,02	-9,98
2015.	2993	80,35	-19,65
2016.	2542	84,93	-15,07
2017.	1912	75,22	-24,78
2018.	1337	69,93	-30,07
2019.	1215	90,88	-9,12
2020.	1407	115,80	15,80
2021.	1217	86,50	-13,50

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

U gornjoj prikazanoj tablici izračunati su lančani indeksi za broj nezaposlenih žena u Međimurskoj županiji od 2012. do 2021. godine. 2011. godina predstavlja prvo razdoblje te nije bilo moguće izračunati lančani indeks za navedenu godinu iz razloga što nije poznat podatak za prethodno razdoblje. Iz tablice je vidljivo kako je najveći porast nezaposlenosti kod žena bio u 2020. godini, što se zasigurno može povezati s pandemijom COVID-19 koja je zahvatila i Međimursku županiju te utjecala na nezaposlenost žena. Točnije, broj nezaposlenih žena povećao se za 15,80% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane najveći pad nezaposlenosti kod žena bio je u 2017. godini, odnosno broj nezaposlenih žena smanjio se za 24,78% u odnosu na prethodnu (2016.) godinu. U nastavku slijedi grafički prikaz lančanih indeksa za nezaposlene žene koji pregledno prikazuje u kojim godinama je nezaposlenost

žena porasla u odnosu na prethodno razdoblje (oni koji su manji od 100) te u kojim je godinama ona pala u odnosu na prethodno razdoblje (oni koji su veći od 100). Također, može se zaključiti kako se trend pada nezaposlenosti nastavlja sve od 2014. godine osim u 2020. godini koja predstavlja iznimku iz već gore spomenutom razloga; COVID-19.

Slika 17. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenosti žena
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 3.)

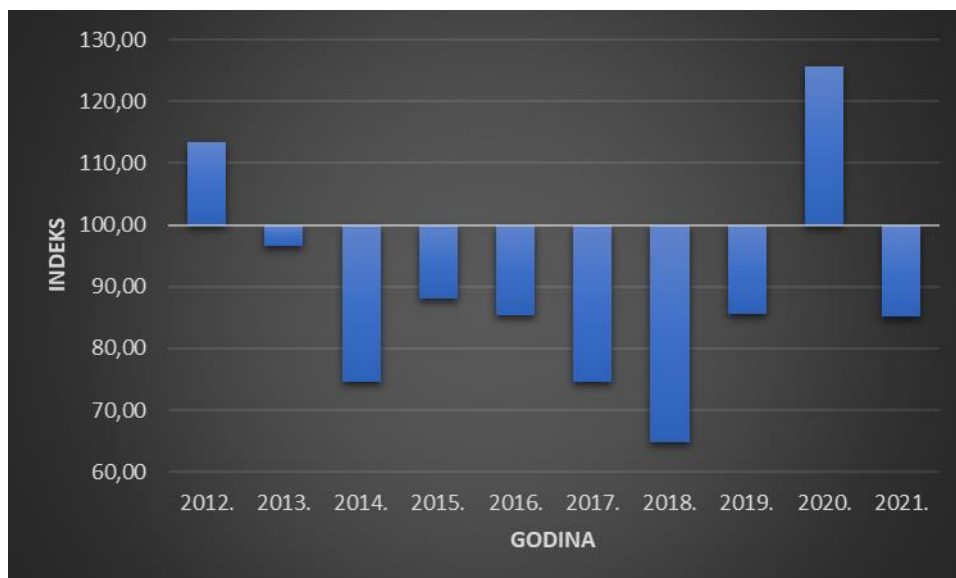
5.1.2. Lančani indeks za nezaposlenost prema dobi; Od 20. do 24.-te godine

Tablica 4. Lančani indeks za broj nezaposlenih od 20. do 24. god. u Međimurskoj županiji

Godina	20 - 24 god.	Lančani indeks	Stopa promjene
2011.	1080	/	/
2012.	1225	113,43	13,43
2013.	1183	96,57	-3,43
2014.	882	74,56	-25,44
2015.	776	87,98	-12,02
2016.	662	85,31	-14,69
2017.	493	74,47	-25,53
2018.	319	64,71	-35,29
2019.	273	85,58	-14,42
2020.	343	125,64	25,64
2021.	292	85,13	-14,87

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Gornja tablica prikazuje lančane indekse za broj nezaposlenih osoba u dobnoj skupini koja predstavlja osobe od 20. do 24.-te godine starosti. Broj nezaposlenih u toj dobnoj skupini od 2011. do 2021. godine kreće se između 273 (najmanji broj u spomenutoj dobnoj skupini bio je 2019. godine) i 1225 (najveći broj nezaposlenih u spomenutoj dobnoj skupini bio je 2012. godine). Najveći rast opet se bilježi u 2020. godini što je opet povezano s pandemijom COVID-19. Odnosno, u 2020. godini broj nezaposlenih osoba starosne dobi od 20. do 24.-te godine povećao se za 25,64% u odnosu na prethodno razdoblje. Najveći pad u promatranom razdoblju vidljiv je u 2018. godini te on iznosi velikih 35,29%. Interpretativno rečeno, broj nezaposlenih osoba u dobnoj skupini od 20. do 24.-te godine u 2018. godini smanjio se za 35,29% u odnosu na prethodno razdoblje, tj. 2017. godinu. Slijedi grafikon koji daje pregledan prikaz u kojim godinama je bio rast, a u kojim pad nezaposlenosti u odnosu na prethodno razdoblje.

Slika 18. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenih osoba od 20 do 24 god.
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 4.)

5.1.3. Lančani indeks za nezaposlenost prema razini obrazovanja; Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat

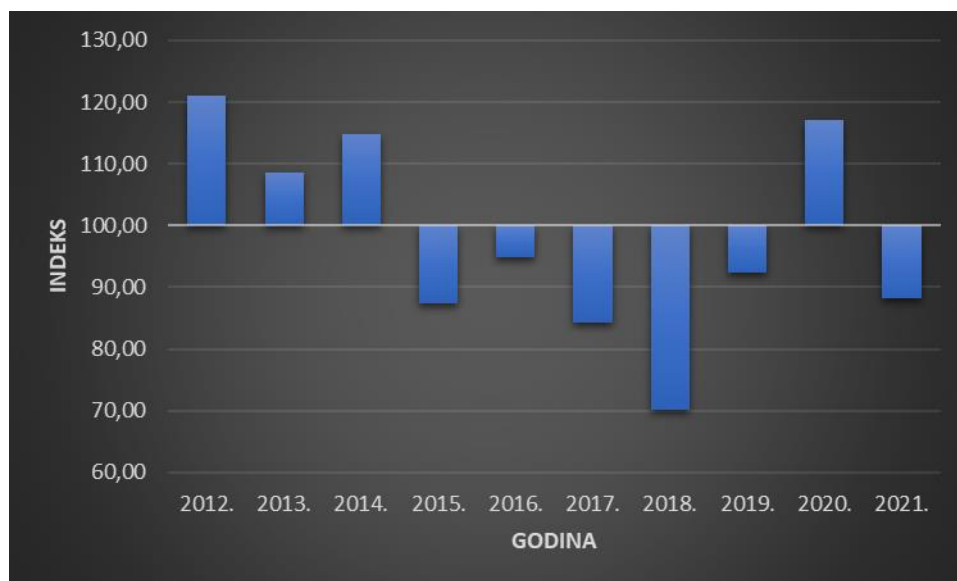
Tablica 5. Lančani indeks za broj nezaposlenih VSS u Međimurskoj županiji

Godina	Fakulteti, akademije, magisterij, doktorat	Lančani indeks	Stopa promjene
2011.	233	/	/
2012.	282	121,03	21,03
2013.	306	108,51	8,51
2014.	351	114,71	14,71
2015.	307	87,46	-12,54
2016.	291	94,79	-5,21
2017.	245	84,19	-15,81
2018.	172	70,20	-29,80
2019.	159	92,44	-7,56
2020.	186	116,98	16,98
2021.	164	88,17	-11,83

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Gornja tablica prikazuje lančane indekse koji su izračunati prema broju nezaposlenih osoba u Međimurskoj županiji koji imaju završen sljedeći stupanj obrazovanja; fakultet,

akademiju, magisterij ili doktorat. Vrijednost lančanih indeksa kreće se od 70,20 do 121,03, odnosno stopa promjene je u rasponu od -29,80 do 21,03, također lančani indeks za 2011. godinu nije bilo moguće izračunati te se kreće od 2012. godine. U tom promatranom razdoblju vidljivo je kako je najveća pozitivna (pri čemu pozitivno označava povećanje broja nezaposlenih) stopa promjene u 2012. godini, tj. broj nezaposlenih osoba koji imaju završen slijedeći stupanj obrazovanja; fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat se povećao za 21,03% u odnosu na prethodno razdoblje. Također uočljivo je kako 2020. godina, u kojoj je počela pandemija, nije godina u kojoj se najviše povećala nezaposlenost u promatranj kategoriji po razini obrazovanja. Iz tablice je vidljivo kako je najveća negativna stopa promjene u 2018. godini. U 2018. godini se broj nezaposlenih osoba koji imaju završen fakultet, akademiju, magisterij ili doktorat smanjio za 29,80% u odnosu na prethodnu godinu. U nastavku slijedi grafikon koji prikazuje u kojim godinama je došlo do rasta i pada nezaposlenosti u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 19. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenih s VSS
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 5.)

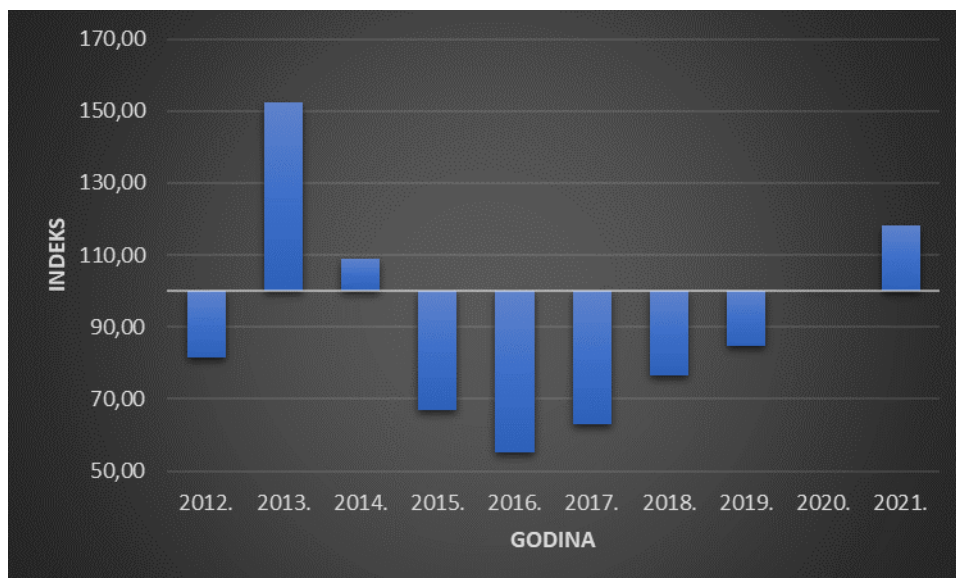
5.1.4. Lančani indeks za nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja; Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja

Tablica 6. Lančani indeks za broj nezaposlenih prema prethodnom zaposlenju; Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja

Godina	Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	Lančani indeks	Stopa promjene
2011.	54	/	/
2012.	44	81,48	-18,52
2013.	67	152,27	52,27
2014.	73	108,96	8,96
2015.	49	67,12	-32,88
2016.	27	55,10	-44,90
2017.	17	62,96	-37,04
2018.	13	76,47	-23,53
2019.	11	84,62	-15,38
2020.	11	100,00	0,00
2021.	13	118,18	18,18

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Za izračun lančanih indeksa za nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja odabrana je skupina koja se odnosi na financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja. Vidljivo je kako je relativno mali broj nezaposlenih osoba koji su prethodno obavljali te poslove. Stope promjena lančanih indeksa kreću se od -44,90 do 52,27. Najveći rast nezaposlenosti kod osoba koje su prethodno bile zaposlene za obavljanje financijskih poslova i poslova osiguranja je u 2013. godini, odnosno broj nezaposlenih osoba u 2013. godini se povećao za 52,27% u odnosu na prethodnu godinu. Vrlo je uočljivo kako se u 2020. godini nije dogodila nikakva promjena. U 2016. godini se broj nezaposlenih smanjio za 44,90% u odnosu na prethodnu (2015.) godinu. Slijedi grafikon na kojem je vidljivo koje godine su zabilježile pad, a koje rast broja nezaposlenih u odnosu na prethodnu godinu.

Slika 20. Grafički prikaz lančanih indeksa za nezaposlenost prema prethodnom zaposlenju; financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 6.)

5.2. Indeks stalne baze za nezaposlenost

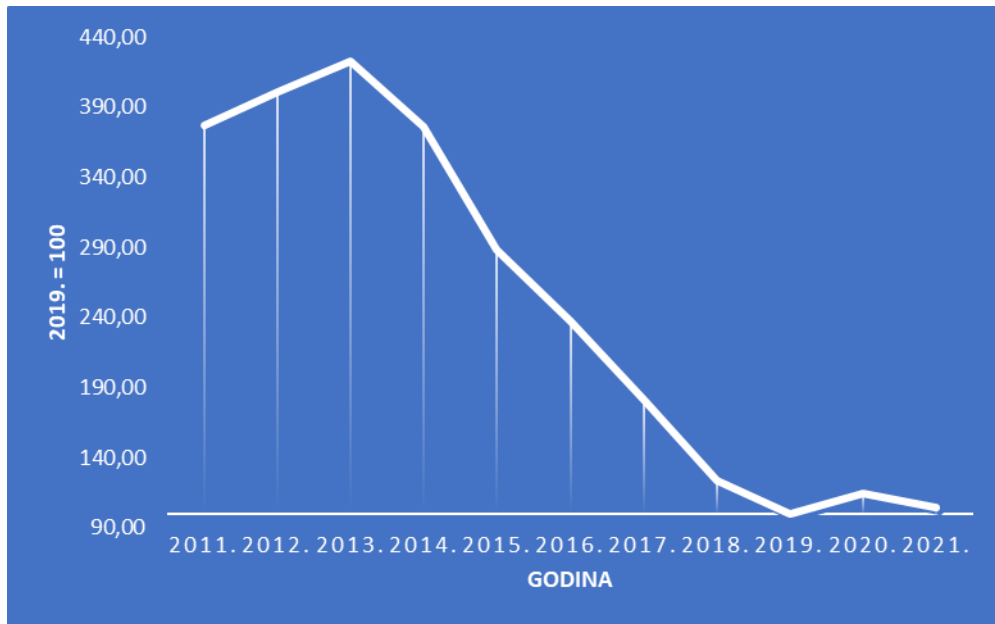
5.2.1. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema spolu; Muškarci

Tablica 7. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih muškaraca u Međimurskoj županiji

Godina	Muškarci	Indeks stalne baze	Stopa promjene
2011.	3374	376,56	276,56
2012.	3590	400,67	300,67
2013.	3785	422,43	322,43
2014.	3370	376,12	276,12
2015.	2583	288,28	188,28
2016.	2123	236,94	136,94
2017.	1626	181,47	81,47
2018.	1109	123,77	23,77
2019.	896	100,00	0,00
2020.	1028	114,73	14,73
2021.	934	104,24	4,24

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Tablica prikazuje indekse stalne baze izračunate za broj nezaposlenih muškaraca u Međimurskoj županiji od 2011. do 2021. godine, kao bazna godina određena je 2019. godina kao godina koja prethodi pandemiji COVID-19. Vidljivo je kako nema smanjenja nezaposlenosti kod muškaraca u promatranom razdoblju u odnosu na baznu 2019. godinu. 2013. godine je broj nezaposlenih muškaraca bio veći za 322,43% u odnosu na baznu 2019. godinu.

Slika 21. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenosti muškaraca
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 7.)

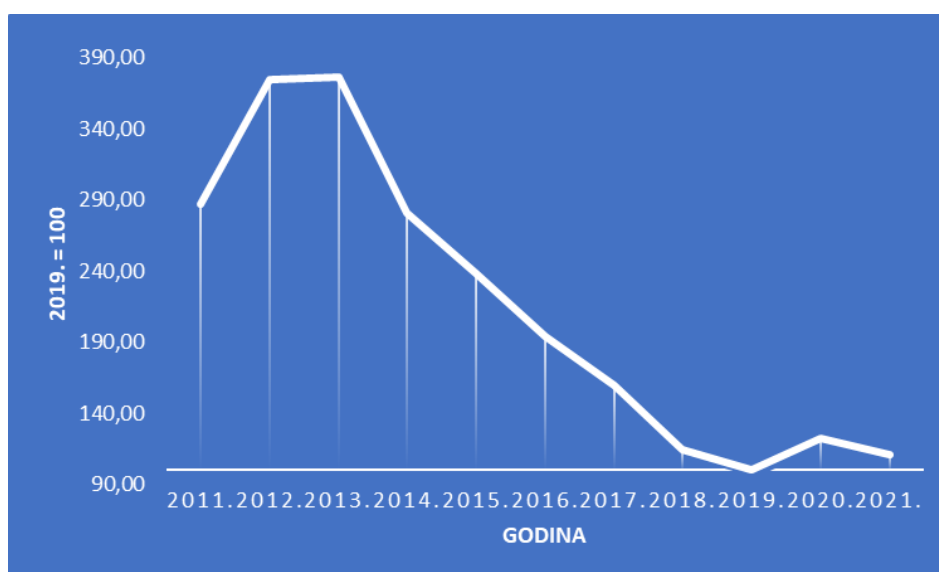
5.2.2. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema dobi; Od 40. do 44.-te godine

Tablica 8. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih od 40. do 44. god. u Međimurskoj županiji

Godina	40 - 44 god.	Indeks stalne baze	Stopa promjene
2011.	526	287,43	187,43
2012.	686	374,86	274,86
2013.	689	376,50	276,50
2014.	514	280,87	180,87
2015.	437	238,80	138,80
2016.	356	194,54	94,54
2017.	292	159,56	59,56
2018.	210	114,75	14,75
2019.	183	100,00	0,00
2020.	224	122,40	22,40
2021.	203	110,93	10,93

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Tablica prikazuje indekse stalne baze koji su izračunati za nezaposlene osobe koje pripadaju dobnoj skupini od 40. do 44.-te godine starosti, a kao bazna godina određena je 2019. kao godina koja prethodi pandemiji COVID-19. Kao i ranije, nema godine u kojoj je manja nezaposlenost u spomenutoj dobnoj skupini. Najveća stopa je također u 2013. godini kada je broj nezaposlenih osoba u dobi od 40 do 44 godine veći za 276,50% u odnosu na baznu godinu.

Slika 22. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenih osoba od 40 do 44 god.

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 8.)

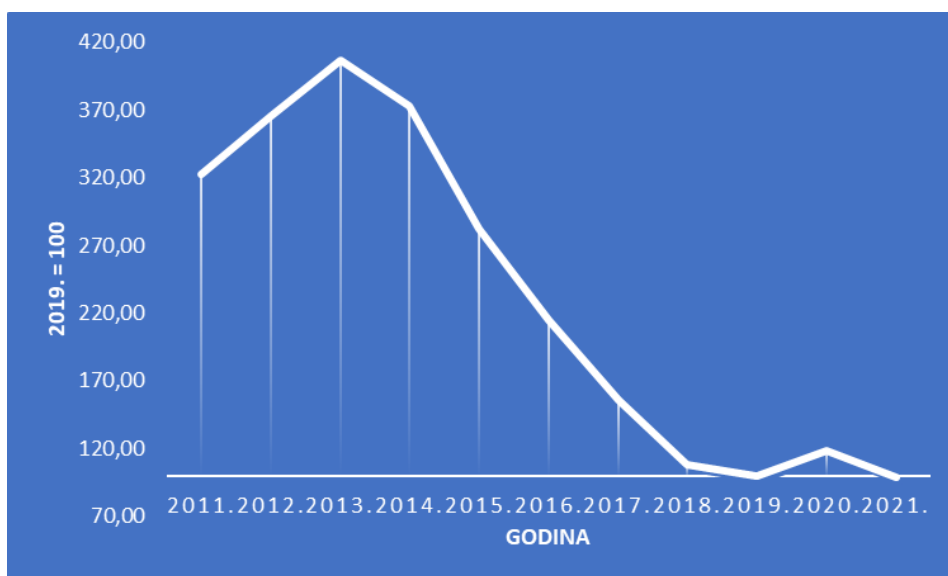
5.2.3. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema stupnju obrazovanja; SŠ za zanimanja od 4.god. i gimnazija

Tablica 9. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih SSS u Međimurskoj županiji

Godina	SŠ za zanimanja od 4. god. i gimnazija	Indeks stalne baze	Stopa promjene
2011.	1401	322,07	222,07
2012.	1590	365,52	265,52
2013.	1771	407,13	307,13
2014.	1624	373,33	273,33
2015.	1229	282,53	182,53
2016.	934	214,71	114,71
2017.	678	155,86	55,86
2018.	471	108,28	8,28
2019.	435	100,00	0,00
2020.	514	118,16	18,16
2021.	430	98,85	-1,15

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Gornja tablica prikazuje izračunate indekse stalne baze te stope promjene za nezaposlene osobe koje su završile srednju školu u trajanju od četiri godine ili gimnaziju. Bazna godina je 2019. godina. Od 2011. do 2016. godine stope promjene su vrlo visoke, a najveća nezaposlenost vidljiva je kod 2013. godine kada je broj nezaposlenih u spomenutoj skupini bio veći za 307,13% u odnosu na baznu godinu. Dok je u 2021. godini broj nezaposlenih u navedenoj skupini bio za 1,15% manji u odnosu na baznu 2019. godinu.

Slika 23. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenih sa SSS

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 9.)

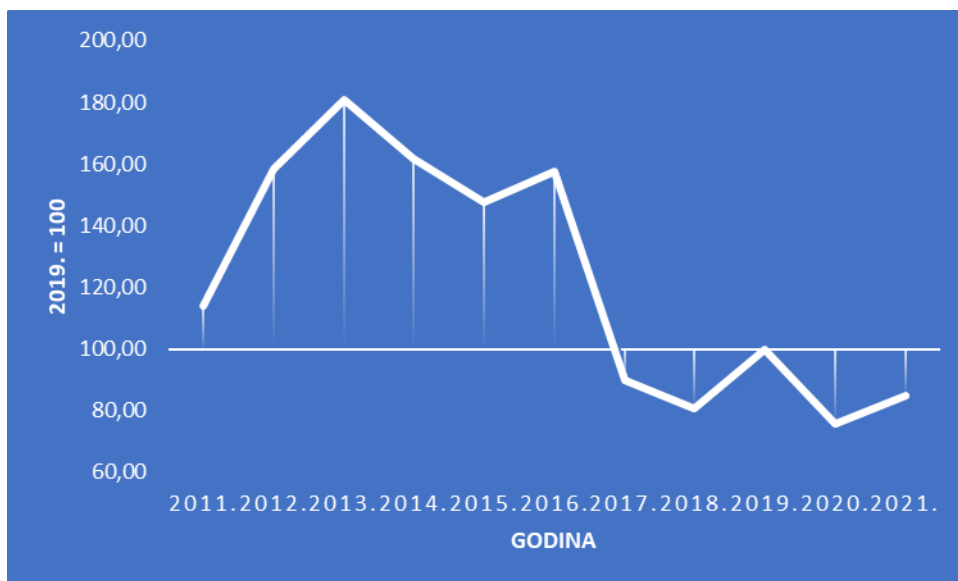
5.2.4. Indeks stalne baze za nezaposlenost prema djelatnosti prethodnog zaposlenja; Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

Tablica 10. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite i socijalne skrbi

Godina	Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	Indeks stalne baze	Stopa promjene
2011.	113	114,14	14,14
2012.	157	158,59	58,59
2013.	179	180,81	80,81
2014.	160	161,62	61,62
2015.	146	147,47	47,47
2016.	156	157,58	57,58
2017.	89	89,90	-10,10
2018.	80	80,81	-19,19
2019.	99	100,00	0,00
2020.	75	75,76	-24,24
2021.	84	84,85	-15,15

(Izvor: Vlastita izrada autorice prema: HZZ – statističke publikacije)

Tablica prikazuje dobivene indekse stalne baze za broj nezaposlenih osoba čija je prethodna djelatnost bila zdravstvena zaštita i socijalna skrb u Međimurskoj županiji. Najveća nezaposlenost u spomenutoj skupini u odnosu na baznu godinu bila je 2013. godine, a najmanja 2018. godine. U 2018. godini broj nezaposlenih čija je prethodna djelatnost bila zdravstvena zaštita i socijalna skrb bio je manji za 19,19% nego bazne 2019. godine. U 2013. godini broj nezaposlenih osoba koje su prethodno obavljale poslove zdravstvene zaštite i socijalne skrbi bila je veća za 80,81% nego bazne 2019. godine.

Slika 24. . Grafički prikaz indeksa stalne baze za nezaposlenost prema prethodnom zaposlenju; zdravstvena zaštita i socijalna skrb
(Izvor: Vlastita izrada autorice prema tablici 10.)

6. Zaključak

Prilikom pisanja završnog rada te same analize nezaposlenosti u Međimurskoj županiji te usporedbe nezaposlenosti u Međimurskoj županiji u odnosu na ostale županije u Republici Hrvatskoj korišteni su podaci sa stranice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Analiza nezaposlenosti u Međimurskoj županiji dovela je do zaključka kako je stanje u Međimurskoj županiji vezano uz nezaposlenost vrlo povoljno te kako se ono svake godine poboljšava, odnosno stopa nezaposlenosti svake godine je sve manja.

Najveća stopa nezaposlenosti u Međimurskoj županiji bila je 2013. godine kada je iznosila 17,2%, dok je najmanja stopa iznosila 4,9%, a ta stopa bila je prisutna u godini prije pandemije COVID-19, odnosno 2019. godine, ali i 2021. godine. Može se također zaključiti da je pandemija vezana uz virus COVID-19 imala utjecaj na nezaposlenost u Međimurskoj županiji, no ne u prevelikoj mjeri što govori činjenica da je stopa u 2020. godini iznosila 5,6%, a već godinu dana kasnije pala je na stopu koja je bila u 2019. godini. Temeljem izračunatih lančanih indeksa za dob, spol, razinu obrazovanja te djelatnost prethodnog zaposlenja moguće je zaključiti kako je u velikoj većini najveći porast nezaposlenosti u odnosu na prethodnu godinu bio u 2020. godini, odnosno u godini kada je započela pandemija COVID-19 te temeljem toga može se zaključiti kako je ista imala negativan utjecaj na nezaposlenost u različitim kriterijima. Kod izračuna indeksa stalne baze kao bazna godina odabrana je 2019. godina, kao godina koja prethodi pandemiji. Vidljivo je kako je zapravo ta godina jedna od najboljih godina, tj. godina u kojoj je nezaposlenost bila vrlo niska za odabrane kriterije te u većini nema velik broj godina u kojoj je nezaposlenost bila manja u odnosu na odabranu baznu godinu (2019.). Neizostavno je spomenuti kako je Međimurska županija jedna od najboljih županija u Republici Hrvatskoj što se tiče nezaposlenosti te pripada skupini županija koje imaju vrlo nisku stopu nezaposlenosti u odnosu na ostale. Međimurska županija je u odnosu na uspoređivane županije, Splitsko-dalmatinsku i Osječko-baranjsku županiju, u povoljnijoj situaciji što se tiče nezaposlenosti, no vidljivo je kako u odnosu na dob i spol nema prevelikih razlika među županijama.

Zaključno, nezaposlenost predstavlja jedan od temeljnih problema gospodarstva Republike Hrvatske. Na istoimenu problem može se utjecati suradnjom s Europskom Unijom, raznim investicijama, naporima te ostalim sličnim aktivnostima kako bi se težilo ka dugoročnom smanjenju stope nezaposlenosti što bi rezultiralo razvijenijim gospodarstvom te povećanom kvalitetom života stanovnika Republike Hrvatske.

Popis literature

- Balaško, B. (2011.). *Psihološki učinci krize i financijske nesigurnosti na obitelj, djecu i mlade*. Preuzeto 22.2.2023. s <https://www.tesa.hr/psiholoski-ucinci-krize-i-financijske-nesigurnosti-na-obitelj-djecu-i-mlade-predavanje-okrugli-stol/>
- Bejaković, P. (2007.). *Javne financije u Hrvatskoj*. Treće promijenjeno izdanje. Zagreb: Institut za javne financije
- Bejaković, P. (2003.). *Nezaposlenost*. *Financijska teorija i praksa*, 27(4), 659-661. Preuzeto 16.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/file/8931>
- Benić, Đ. (2004.). *Osnove ekonomije*. Zagreb: Školska knjiga
- Bilić, N., i Jukić, M. (2014.). *Nezaposlenost mladih – ekonomski, politički i socijalni problem s dalekosežnim posljedicama za cjelokupno društvo*. *Pravni vjesnik: časopis za pravne i društvene znanosti Pravnog fakulteta J.J. Strossmayera u Osijeku*, 30(2), 485-505. Preuzeto 20.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/132450>
- Birsa, J. (2002.). *Definicije i mjerenje nezaposlenosti*. Preuzeto 16.2.2023. s <http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/1.1.html>
- Bogut, Z. (2002.). *Problem nezaposlenosti i mjere za njezino suzbijanje u suvremenim gospodarstvima*. *Ekonomska misao i praksa*, 11(1), 95-117. Preuzeto 20.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/222676>
- Čavrak, V. (2019.). *Poduzetnički i menadžerski pogled – 1. dio*, 103-110.
- Fryer, D. (1998). Labour market disadvantage, deprivation and mental health. U P. J. D. Drenth, H. Thierry, C. J. de Wolff (ur.), *Handbook of Work and Organisational Psychology* (str. 215-225). Trowbridge, UK: Taylor & Francis.
- Fryer, D. i Payne, R. (1986). Being unemployed: A review of the literature on the psychological experience of unemployment. U C. L. Cooper & I. Robertson (ur.), *International Review of Industrial and Organizational Psychology* (str. 235-278). Chichester: John Wiley & Sons.
- Greenlaw, S. A., i Shapiro, D. (2018). *Principles of Economics 2e*. OpenStax. Rice University, Texas, USA. Preuzeto 18.2.2023. s <https://openstax.org/details/books/principles-economics-2e>
- Hrvatski zavod za zapošljavanje – Međimurska županija. Preuzeto 27.2.2023. s <https://www.hzz.hr/zupanijske-publikacije/medimurska/>
- Hrvatski zavod za zapošljavanje – Statistika - Godišnjak. Preuzeto 27.2.2023. s <https://www.hzz.hr/statistika/>

Hrvatski zavod za zapošljavanje – Splitsko-dalmatinska županija. Preuzeto 8.3.2023 s <https://www.hzz.hr/zupanijske-publikacije/splitsko-dalmatinska/>

Hrvatski zavod za zapošljavanje – Osječko-baranjska županija. Preuzeto 8.3.2023. s <https://www.hzz.hr/zupanijske-publikacije/osjecko-baranjska/>

Huić, A. (2002.). *Uzroci nezaposlenosti u razvijenim zemljama*. Preuzeto 18.2.2023. s <http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.2.html>

Kero, K., Dobša, J., i Bojanić-Glavica, B. (2008.). *Statistika deskriptivna i inferencijalna i vjerojatnost*. Varaždin: Tiskara Varteks: Fakultet organizacije i informatike

Kerovec, N. (1999.). Kako mjeriti nezaposlenost. *Revija za socijalnu politiku*, 6(3), 259-267. Preuzeto 16.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/clanak/47273> Nada Kerovec 1999.

Kiziryan, M., i Sevilla, A. *Nezaposlenost*. Preuzeto 16.2.2023. s <https://hr.economy-pedia.com/11040515-unemployment>

Koller-Trbović, N. (2009.). Nezaposlenost u doživljaju i iskustvu nezaposlenih mladih u Hrvatskoj. *Ljetopis socijalnog rada*, 16(1), 91-110. Preuzeto 20.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/35434>

Kovačević, B. (2001.). *Osnove poslovne ekonomije*. Zagreb: Mikrorad: Ekonomski fakultet

Maslić Seršić, D., i Šavor, M. (2011.). Konstrukcija upitnika suočavanja s gubitkom posla. *Društvena istraživanja: časopis za opća društvena pitanja*, 20(2), 495-515. Preuzeto 15.7.2023. s <https://hrcak.srce.hr/file/103714>

Matko, V. (2002.). *Psihološke posljedice nezaposlenosti i posredujući faktori*. Preuzeto 22.2.2023. s <http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/3.1.html>

Mrnjavac, Ž. (1996). *Mjerenje nezaposlenosti*. Split: Ekonomski fakultet

Nekić, I. (2002.). *Socijalne posljedice nezaposlenosti*. Preuzeto 22.2.2023. s <http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/3.3.html>

Rančić, N., i Durbić, J. (2016.). Uzroci nezaposlenosti i utjecaj na smanjenje nezaposlenosti kroz institucionalno – strukturne reforme u Republici Hrvatskoj. *Pravnik: časopis za pravna i društvena pitanja*, 50(100), 39-54. Preuzeto 18.2.2023. s <https://hrcak.srce.hr/clanak/257926>

Šimurina, N., Šimović, H., Žaja, M.M., i Primorac, M. (2012.). *Javne financije u Hrvatskoj*. Zagreb: Ekonomski fakultet

Tomić, P. (2002). *Uzroci nezaposlenosti na individualnoj razini*. Preuzeto 18.2.2023. s <http://mjesec.ffzg.hr/nezaposlenost/2.4.html>

Popis slika

Slika 1. Kretanje stope nezaposlenosti po županijama u RH	16
Slika 2. Stope nezaposlenosti u 2013. god.	17
Slika 3. Stope nezaposlenosti u 2019. god.	18
Slika 4. Usporedba stope nezaposlenosti 2011. s 2021. god.	19
Slika 5. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2012. god.	20
Slika 6. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2016. god.	20
Slika 7. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i S-DŽ prema spolu 2021. god.	21
Slika 8. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2012.god.	21
Slika 9. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2016.god.	22
Slika 10. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i S-DŽ 2021.god.	22
Slika 11. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2012. god.	23
Slika 12. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2016. god.	23
Slika 13. Usporedba nezaposlenosti u MŽ i O-BŽ prema spolu 2021. god.	24
Slika 14. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2012.god.	25
Slika 15. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2016.god.	25
Slika 16. Nezaposlenost prema dobi u MŽ i O-BŽ 2021.god.	26
Slika 17. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenosti žena	28
Slika 18. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenih osoba od 20 do 24 god.	30
Slika 19. Grafički prikaz lančanih indeksa nezaposlenih s VSS	31
Slika 20. Grafički prikaz lančanih indeksa za nezaposlenost prema prethodnom zaposlenju; financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	33
Slika 21. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenosti muškaraca	34
Slika 22. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenih osoba od 40 do 44 god.	35
Slika 23. Grafički prikaz indeksa stalne baze nezaposlenih sa SSS	36
Slika 24. . Grafički prikaz indeksa stalne baze za nezaposlenost prema prethodnom zaposlenju; zdravstvena zaštita i socijalna skrb	38

Popis tablica

Tablica 1. Stopa nezaposlenosti u Međimurskoj županiji	5
Tablica 2. Stope nezaposlenosti u RH po županijama	15
Tablica 3. Lančani indeks za broj nezaposlenih žena u Međimurskoj županiji	27
Tablica 4. Lančani indeks za broj nezaposlenih od 20. do 24. god. u Međimurskoj županiji ..	29
Tablica 5. Lančani indeks za broj nezaposlenih VSS u Međimurskoj županiji	30
Tablica 6. Lančani indeks za broj nezaposlenih prema prethodnom zaposlenju; Financijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	32
Tablica 7. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih muškaraca u Međimurskoj županiji	33
Tablica 8. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih od 40. do 44. god. u Međimurskoj županiji	35
Tablica 9. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih SSS u Međimurskoj županiji	36
Tablica 10. Indeks stalne baze za broj nezaposlenih koji obavljaju poslove zdravstvene zaštite i socijalne skrbi	37